

**UCHWAŁA NR XXVIII/ 256 /13
RADY MIEJSKIEJ W OZIMKU**

z dnia 24 stycznia 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2013 - 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym /t. j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 84, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 567/, art. 87 ust. 3 i 4 ust z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami /Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362, Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z 2009 r. Nr 31, poz. 206, z 2009 r. Nr 97, poz. 804, z 2010 r. Nr 75, poz. 474, Nr 130, poz. 871/ po zaopiniowaniu projektu programu przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu Rada Miejska w Ozimku uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013 - 2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ozimka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Joachim Wiesbach

Załącznik
do Uchwały Nr XXVIII/ 256 /13
Rady Miejskiej w Ozimku
z dnia 24 stycznia 2013 r.

PROGRAM OPIEKI
NAD
ZABYTKAMI

G M I N Y
O Z I M E K

NA LATA
2013 - 2016

Autor:

mgr Halina Łabecka
Bytom, ul. Nickla 29/7

Opracowano w okresie:

lipiec – wrzesień 2012 roku.

1. Wstęp

Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. Zgodnie z brzmieniem art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami.) zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy m.in. ładu przestrzennego, kultury, oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W tezach do krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zapowiadane jest tworzenie warunków prawnych do odpowiedzialnego kreowania i realizowania ochrony dziedzictwa kulturowego przez samorządy terytorialne oraz podjęcie inicjatywy legislacyjnej dla uwzględniania interesów ochrony zabytków w całym ustawodawstwie, jak również stworzenie warunków prawnych do nowego systemu finansowania ochrony i opieki nad zabytkami.

Cele i priorytety wyznaczone w programie wynikają zarówno z wymagań ustawowych, jak również podporządkowane są głównemu celowi działań samorządu, jakim jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju gminy, prowadzącego do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Podporządkowane temu jest planowanie strategiczne gminy, które łączy problematykę społeczną, gospodarczą i przestrzenną.

W programie określone zostały cele strategiczne gminy, tj.:

- zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności gminy,
- prowadzenie skutecznej polityki aktywizacji gospodarczej,
- zwiększenie atrakcyjności środowiska naturalnego,
- rozbudowa infrastruktury społecznej,
- zmniejszenie poziomu bezrobocia i aktywizacja zawodowa ludności,
- wysoki standard życia mieszkańców.

Gminny program opieki nad zabytkami realizować będzie zatem tę sferę działań prorozwojowych, która ma na celu poprawę funkcjonowania materialnego dziedzictwa kulturowego decydującego w znacznym stopniu o zasobach i walorach gminy.

Wszelkie działania związane z rozwojem gminy muszą opierać się przede wszystkim na jej zasobach i walorach. Wykorzystanie zarówno zasobów środowiska przyrodniczego jak i środowiska kulturowego powinny stanowić jedną z głównych polityk gminnych. Procesy rozwojowe zachodzące powinny przy zapewnieniu warunków trwania i wzbogacania materialnego dziedzictwa kulturowego. Zasoby kulturowe stanowią bowiem zarówno o atrakcyjności krajobrazu, jak też o atrakcyjności ekonomicznej regionu. Mają szansę stać się bazą w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości lokalnej. Podniesienie jakości warunków życia mieszkańców, co nie zawsze jest uświadamiane, jest związane bezpośrednio z jakością przestrzeni kulturowej gminy.

W kreowaniu wizerunku gminy o wysokiej jakości środowiska życia ważne funkcje pełni zatem kultura w jej szerokim rozumieniu:

- integracji społeczności przy pomocy określonych wartości i ideałów kulturowych,
- komunikująca i sublimacyjna służąca porozumiewaniu się społeczności,
- adaptacji, polegająca na udostępnieniu określonych wzorów kulturowych,
- przekazywania dziedzictwa kulturowego.

2. Podstawy prawne opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.

Podstawą prawną sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami są przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami.) oraz rozporządzenia Ministra Kultury z 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków (Dz. U. 2011 nr 113 poz. 661).

Ustawa wprowadziła obowiązek sporządzania przez samorządy zarówno wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych programów opieki nad zabytkami.

Zgodnie z art. 87 w/w ustawy Burmistrz Ozimka sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Gminny program opieki nad zabytkami podlega uchwaleniu przez Radę Gminy, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Program ogłaszany jest w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

Z realizacji programu Burmistrz sporządza, co dwa lata, sprawozdanie, które przedstawia się Radzie Miejskiej. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określiła zasadnicze cele programowe opieki nad zabytkami:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami.

3.1 Uwarunkowania prawne:

Podstawą prawną, ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami), regulująca w sposób całościowy pojęcia zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, form ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, formy finansowania opieki nad zabytkami, ich ewidencjonowania itp. Obowiązująca ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadziła pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami:

Ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę kontrole stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem w rozumieniu ustawy sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii kultury. Zgodnie z art. 6. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przez zabytek rozumiana jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Za **zabytki nieruchome** uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji.

Za **zabytki ruchome** uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne oraz przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Zabytkami archeologicznymi są pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ustawowej ochronie podlegają również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Ustawa (art. 7) reguluje następujące formy ochrony zabytków:

wpis do rejestru zabytków, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi Wojewódzki Konserwator Zabytków;

Zgodnie z art. 9. ustawy do rejestru zabytków wpisuje się **zabytek nieruchomy** na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku.

Zgodnie z art. 10. ustawy do rejestru wpisuje się **zabytek ruchomy** na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki Konserwator Zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.

Sposób prowadzenia rejestru oraz ewidencji zabytków określa rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. 2011 Nr 113, poz. 661).

Uznanie za pomnik historii zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego, o szczególnej wartości dla kultury, przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego;

utworzenie parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi, charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; park kulturowy można utworzyć na podstawie uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, dotyczące w szczególności zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia; innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych; w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ustala się również, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

3.2 Organy ochrony zabytków

Zgodnie z art. 89 ustawy o ochronie zabytków organami ochrony zabytków są:

1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
2. Wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Art. 90. ustawy stanowi, że:

Generalny Konserwator Zabytków jest sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Do zadań wykonywanych przez **Generalnego Konserwatora Zabytków** należy, w szczególności:

- opracowywanie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju;
- podejmowanie działań związanych z wspieraniem rozwoju regionalnego i realizacją kontraktów wojewódzkich w sprawach opieki nad zabytkami;
- prowadzenie krajowej ewidencji zabytków i krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem;
- wydawanie decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz przepisach odrębnych;

- organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania oraz stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- nadzór nad działalnością Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków;
- promowanie badań naukowych w zakresie konserwacji zabytków;
- organizowanie szkoleń dla służb konserwatorskich;
- organizowanie konkursów promujących opiekę nad zabytkami, w tym przyznawanie wyróżnień, nagród pieniężnych lub rzeczowych;
- opiniowanie wniosków o nadanie odznaki "Za opiekę nad zabytkami";
- współpraca z organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków;
- organizowanie szkoleń w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- podejmowanie działań dotyczących troski o zabytki związane z historią Polski, pozostające poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Do zadań wykonywanych przez **Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków** należy w szczególności (art. 91.4. ustawy):

- realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- sporządzanie, w ramach przyznanych środków budżetowych, planów finansowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- prowadzenie rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gromadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- wydawanie, zgodnie z właściwością, decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych;
- sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych, prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i innych działań przy zabytkach oraz badań archeologicznych;
- organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- opracowywanie wojewódzkich planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz koordynacja działań przy realizacji tych planów;
- upowszechnianie wiedzy o zabytkach;
- współpraca z innymi organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków.

Przy ministrze właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego działa **Rada Ochrony Zabytków** jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach realizacji polityki Rady Ministrów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Przy Generalnym Konserwatorze Zabytków działa **Główna Komisja Konserwatorska** jako organ opiniodawczy do spraw działań konserwatorskich podejmowanych przy zabytkach.

Przy Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków działa **Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków** jako organ opiniodawczy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Narodowy Instytut Dziedzictwa wraz z ośrodkami regionalnymi (dla województwa opolskiego powołany został Oddział Terenowy w Opolu) - zajmuje się problematyką rozpoznania, dokumentacji i ochrony dziedzictwa kulturowego.

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

4.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Konstytucyjnym obowiązkiem Państwa (art. 5 i 6 Konstytucji RP) jest ochrona dziedzictwa kulturowego. Zabytki i ich wartości niematerialne są dobrem wspólnym, a dbałość o nie nakłada art. 82 Konstytucji. Zadaniem głównym polityki Państwa w dziedzinie ochrony zabytków jest stworzenie w najbliższej przyszłości mechanizmów, które dostosowałyby tę sferę do warunków gospodarki rynkowej. Planowane działania dotyczą sfery legislacyjnej, zmian organizacyjnych obejmujących konieczne rozszerzenie zakresu działań instytucji odpowiedzialnych za ochronę dziedzictwa kulturowego w Polsce oraz zmian w strategii i organizacji ochrony dóbr kultury.

Program krajowy określa cele i kierunki działań oraz zadania, które powinny być podjęte w szczególności przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Celem programu krajowego jest wzmocnienie ochrony i opieki nad tą istotną materialną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków w Polsce. W założeniach program ma również uporządkowanie działań w sferze ochrony zabytków poprzez wskazanie siedmiu podstawowych zasad konserwatorskich:

- zasady primum non nocere (po pierwsze nie szkodzić),
- zasady maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych),
- zasady minimalnej niezbędnej ingerencji (powstrzymywania się od działań niekoniecznych),
- zasady, zgodnie z którą usuwać należy to (i tylko to), co na oryginał działa niszcząco,
- zasady czytelności i odróżnialności ingerencji,
- zasady odwracalności metod i materiałów,
- zasady wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Wymienione zasady dotyczą postępowania konserwatorów - pracowników urzędów, restauratorów dzieł sztuki, architektów, urbanistów, budowlanych, archeologów właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych.

Wyznaczone zostały w tezach do krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami następujące cele działań:

W zakresie uwarunkowań ochrony i opieki nad zabytkami:

- Pełna ocena stanu krajowego zasobu zabytków nieruchomych. Określenie kategorii stopnia zagrożeń.
- Pełna ocena stanu krajowego zasobu zabytków ruchomych. Określenie kategorii i stopnia zagrożeń.
- Pełna ocena stanu krajowego zasobu dziedzictwa archeologicznego. Określenie kategorii i stopnia zagrożeń oraz wyznaczenie stref o szczególnym zagrożeniu dla zabytków archeologicznych.
- Objęcie skuteczną i zorganizowaną ochroną przynajmniej najcenniejszych zabytków techniki.
- Pełna ocena stanu krajowego zasobu pomników historii i obiektów wpisanych na listę światowego dziedzictwa. Określenie kategorii i stopnia zagrożeń.
- Ocena stanu służb i możliwości wypełniania całokształtu zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami.
- Ocena stanu i stopnia objęcia opieką zabytków w poszczególnych kategoriach. Doskonalenie i rozwijanie oraz podnoszenie efektywności i skuteczności instytucjonalnej i społecznej ochrony i opieki nad zabytkami.
- Udoskonalenie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych w zakresie ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym i zabytkami.

W zakresie działań o charakterze systemowym:

- Powiązanie ochrony zabytków z polityką ekologiczną ochrony przyrody, architektoniczną i przestrzenną, celną i polityką bezpieczeństwa państwa. Realizacja powszechnych tendencji europejskich i światowych do rozszerzania pola ochrony na całe dziedzictwo kulturowe obejmujące i dobra kultury i natury (World Cultural Heritage).
- Przygotowanie strategii ochrony dziedzictwa kulturowego wytyczającej główne założenia koncepcji ochrony w Polsce. Wprowadzenie jej do polityk sektorowych we wszystkich dziedzinach i na wszystkich poziomach zarządzania i gospodarowania.

W zakresie systemu finansowania:

- Stworzenie sprawnego systemu finansowania ochrony i opieki konserwatorskiej.

W zakresie dokumentowania, monitorowania i standaryzacji metod działania:

- Tworzenie systemu i stale aktualizowanych, elektronicznych baz informacji o zasobach i stanie zabytków w Polsce i ich dokumentacji. Stworzenie warunków do realizacji ustawowego obowiązku dokumentowania wszystkich prac, przy wszystkich grupach i typach obiektów zabytkowych.

- Gromadzenie stale aktualizowanej wiedzy o stanie zachowania, postępach i wynikach prac konserwatorskich i restauratorskich, zagrożeniach, prawidłowości zarządzania i bezpieczeństwie użytkowania obiektów zabytkowych oraz o innych formach ochrony dziedzictwa.
- Wypracowanie i wprowadzenie szczegółowych zasad ochrony dziedzictwa w planach zagospodarowania przestrzennego. Wypracowanie standardów zagospodarowania i estetyki zabytkowych przestrzeni publicznych.

W zakresie kształcenia i edukacji:

- Utrzymanie i doskonalenie dotychczas wypracowanego systemu kształcenia w dziedzinie konserwacji i ochrony. Zorganizowanie systemu podnoszenia kwalifikacji w każdej grupie zawodowej pracującej na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.
- Kształcenie społeczeństwa w duchu poszanowania dla autentyzmu oraz wartości materialnych i niematerialnych wspólnego, wielokulturowego dziedzictwa. Budowanie klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei ochrony i dawności zabytków odczytywanych jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości, tradycji, wiedzy o sposobie życia i pracy przodków.
- Upowszechnianie wśród właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych znajomości zasad konserwatorskich, zasad etyki i profilaktyki konserwatorskiej. Tworzenie mechanizmów ekonomicznych sprzyjających prawidłowemu traktowaniu obiektów zabytkowych.

W zakresie współpracy międzynarodowej:

- Wzmocnienie obecności Polski w światowym i europejskim środowisku działającym na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i promocja polskich osiągnięć w tej dziedzinie.
- Oparcie działań na pojęciu wspólnego dziedzictwa kultury ludzkości. Troska o ochronę polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą.

Program opieki nad zabytkami a "Narodowa Strategia Kultury na lata 2004-2020" i „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”.

Ogólne wytyczne do konstruowania programu gminnego zawiera przyjęta przez Radę Ministrów "Narodowa Strategia Kultury na lata 2004-2013" z 21 września 2004 r., jej przedłużenie "Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020" przyjęte w 2005 r., oraz „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” przyjęte uchwałą nr 239/2011 dnia 13 grudnia 2011 r., będące rządowymi dokumentami tworzącymi ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury, a przede wszystkim dla nowoczesnie pojmowanej polityki kulturalnej państwa, funkcjonującej w warunkach rynkowych, a także dla wspólnoty Polski z Unią Europejską. Głównym celem strategii jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju kulturalnego regionów w Polsce.

Przyjęte zostały następujące priorytety:

- Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe. Działania realizowane w ramach tego priorytetu mają na celu materialną poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewitalizację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców, turystów i inwestorów. Realizacja działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności regionów, a także wykorzystanie przez nie potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym.
- Edukacja i administracja na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego. Dokumentem służącym wdrożeniu Narodowej Strategii Kultury w sferze materialnej spuścizny kulturowej Polski jest Narodowy Program Kultury "Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego". Program ten jest zgodny z Narodowym Planem Rozwoju (Ustawa z dnia 20.04.2004 r., Dz. U. z 2004 r. nr 116, poz. 1206) oraz z założeniami do Krajowego Programu Ochrony Zabytków. Podstawą do sformułowania Narodowego Programu Kultury "Ochrona Zabytków i dziedzictwa kulturowego" jest uznanie sfery dziedzictwa za podstawę rozwoju kultury i upowszechniania kultury, a także za potencjał regionów, służący wzrostowi konkurencyjności regionów dla turystów, inwestorów i mieszkańców.

Wytyczone zostały strategiczne cele polityki państwa w sferze ochrony zabytków:

- przygotowanie skutecznego systemu prawno-finansowego wspierania ochrony i opieki nad zabytkami;
- podjęcie prac nad kompleksowym systemem edukacji na rzecz dziedzictwa;
- poszukiwanie instrumentów wzmacniających efekty działalności służby konserwatorskiej;
- ograniczenia uznaniowości konserwatorów poprzez nałożenie na nich odpowiedzialności za niezgodne z prawem postępowanie;
- intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych

W dniu 6 września 2005 r. przyjęty został przez Radę Ministrów "Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego", który jest uzupełnieniem powyżej omówionych dokumentów rządowych.

4.2 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu

Program opieki nad zabytkami gminy Ozimek zgodny jest z celami polityki przestrzennej, zasadami ich realizacji oraz przyjętymi w planie kierunkami działań polityki przestrzennej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, wyznaczonymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, przyjętym przez Sejmik Samorządu Woj. Opolskiego uchwałą nr XLVIII/505/2010 z dnia 28 września 2010 r. oraz Planie Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011-2014, przyjętym przez Sejmik Samorządu uchwałą nr V/76/2011 z dnia 29 marca 2011 r.

W sferze kulturowej obejmującej system ochrony dziedzictwa kulturowego przyjęto zasady kompleksowości działań ochronnych i rewaloryzacyjnych, łączenia ochrony środowiska kulturowego z ochroną środowiska przyrodniczego oraz promowania regionalnych walorów dziedzictwa kulturowego.

Podstawowe cele polityki przestrzennej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego, zapisane w planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego dotyczą:

- zachowania dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń poprzez ochronę i rewaloryzację istniejących zasobów,
- wykorzystania obszarów i obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie cennych w skali krajowej i regionalnej dla rozwoju gospodarczego i promocji regionu.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa narodowego

5.1 Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami programowymi wykonanymi w gminie

Instrumentem kształtowania polityki przestrzennej gminy, przy uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z ochrony dziedzictwa kulturalnego, jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ozimek” przyjęty uchwałą nr III/11/06 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 20.12.2006 r. oraz „Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego” z 2006 r.

W Studium określono podstawowe cele strategiczne gminy:

- racjonalną gospodarkę przestrzenną rolniczą i ograniczenie przeznaczania jej na cele nierolnicze (głównie w rejonie wsi Biestrzynnik, Grodziec, Krzyżowa Dolina, Pustków, Schodnia)
- wyłączenie z zabudowy gruntów pochodzenia organicznego
- rozwój na znaczącą skalę funkcji agroturystycznej
- rozwój funkcji obsługi rekreacji i turystyki
- ograniczenie możliwości hodowli bydła i trzody chlewnej w związku z koncentracją składników środowiska podlegających ochronie i znaczenia funkcji rekreacyjno – turystycznej.

Dla następujących miejscowości gminy zostały opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miasta Ozimek – Schodnia Nowa w granicach administracyjnych, część wsi Schodnia Stara oraz wsi Antoniów (po obu stronach ul. Powstańców Śląskich) przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Ozimku nr XXXVIII/245/2001 z 28.09.2001 r.

Późniejsze 3 zmiany przyjęte uchwałami nr XXV/221/08 i nr XXV/222/08 z 29.09.2008 r. oraz nr XLIII/408/10 z 29.03.2010 r.

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Krasiejów przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Ozimku nr XXX/279/09 z 26.01.2009 r. oraz Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Parku Triasowego DINOPARK w Krasiejowie przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Ozimku nr XLII/400/10 z 22.02.2010 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Jedlice, Szczedrzyk i Pustków (część obrębu Szczedrzyk i Schodnia) przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Ozimku nr XXXI/289/09 z 27.02.2009 r. Późniejsza zmiana przyjęta uchwałą nr XII/120/11 z 24.10.2011 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Dylaki przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Ozimku nr XLIV/420/10 z 26.04.2010 r.

Ponadto dla wsi Biestrzynnik i Grodziec aktualnie są opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz II edycja „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ozimek”, uchwałą nr XLV/423/10 Rady Miejskiej z dnia 31.05.2010 r.

5.2 Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

5.2.1 Zarys historii gminy

Dzisiejszy Ozimek to miasto Ozimek i 12 sołectw – Antoniów, Biestrzynnik, Chobie, Dylaki, Grodziec, Jedlice, Krasiejów, Krzyżowa Dolina, Mnichus, Pustków, Schodnia i Szczedrzyk.

Najdłuższą historię pisaną mają tereny leżące współcześnie w Schodni (pierwsze wzmianki z 1464 r.), Szczedrzyka (1300 r.) i Krasiejowa, o którym pierwsze pisane świadectwo pochodzi z 1292 r. Jednak ślady obecności ludzi w Krasiejowie sięgają kilku tysięcy lat p.n.e., a potwierdzeniem stałego osadnictwa jest kurhan, datowany na X – XII w. Rozwój osadnictwa przypada na przełom XIII i XIV w. i jest związany z procesem kolonizacji na prawie niemieckim. Kolejnym momentem intensywnego rozwoju osadnictwa na tym terenie był wiek XVII – XVIII, z którego to okresu pochodzą dokumenty wzmiankujące po raz pierwszy o pozostałych miejscowościach. Powstawały jako osady wiejskie (jak Chobie, Grodziec, Krzyżowa Dolina, Pustków) lub jako osady robotników zatrudnionych w Hucie Małapanew (Ozimek, Antoniów) czy Hucie Jedlice.

Dzisiejsza nazwa Ozimka, wywodzona jest od nazwiska właściciela młyna nad Małą Panwią, na którego miejscu w 1754 r. została założona przez Fryderyka Wielkiego Królewska Huta Małapanew. Jego pierwszymi mieszkańcami byli robotnicy zakwaterowani na terenie huty. Kilka lat później na potrzeby zatrudnionych w hucie, powstało osiedle Huttendorf, dające początek miejscowości. W XVIII i XIX w. Huta Małapanew stała się jednym z ważnych ośrodków przemysłu metalowego w Europie. Wprowadzane nowatorskie rozwiązania i nowe technologie wdrażane w hucie, powodowały napływ przyjezdnych specjalistów i adeptów sztuki hutniczej, co stymulowało dalszy rozwój osady, którą na początku XIX wieku zamieszkiwało już 133 osoby. Po uruchomieniu linii kolejowej z Opola do Tarnowskich Gór i wybudowaniu dworca kolejowego w Ozimku w 1858 r., co dodatkowo podniosło jego rangę miejscowość w 1925 r. zamieszkiwało już 1.131 osób.

Rozwój Ozimka był, zarówno w XIX jak XX w., nierozzerwalnie związany z rozwojem Huty Małapanew, będącej jednym z najważniejszych zakładów metalurgicznych na ziemiach polskich. XVIII - wieczne hutnictwo wymagało dostaw dużych ilości drewna i jego niedobór był katalizatorem decyzji o budowie nowej kolonii leśnej dla robotników Huty Małapanew, podjętej w 1781 r. zapoczątkowującej osadnictwo dzisiejszego Antoniowa. Pierwotnie zasiedlony został przez zwerbowanych na terenie Prus, Austrii i Polski kolonistów, którzy nie wytrzymali trudnych warunków życia i pracy i zostali zastąpieni przez mieszkańców okolicznych miejscowości, głównie Szczedrzyka, Schodni i Krasiejowa. W dziesięć lat po budowie kolonii zamieszkuje ją 55 pracujących na potrzeby huty w Ozimku. Większość mieszkańców utrzymywała się z pracy w hucie, wyrębu lasu i wypalania węgla drzewnego, kilku uprawiało rzemiosło.

Rozwój wsi w XIX wieku hamowały powtarzające się klęski żywiołowe i epidemie. Na początku XX w. Ozimek liczył 451 mieszkańców. Procesy industrializacyjne leżały również u podstaw osadnictwa terenów Jedlic. W 1775 r., na gruntach będących wcześniej częścią Szczedrzyka zlokalizowany został zakład hutniczy. Odbudowany po pożarze, zatrudniał w 1795 r. już 24 robotników, dla których wybudowano przy zakładzie domy mieszkalne. Kilka lat później powstała w Jedlicach pierwsza na Śląsku walcownia blach, co spowodowało wzrost zatrudnienia do 82 osób. Modernizowana kilkakrotnie (w połowie XIX i XX wieku) stała się jedną z najbardziej nowoczesnych wytwórni blach w Europie. Zdewastowana w 1945 r. przekształciła się w latach 60-tych w Hutę Szkła Jedlice. Niemniej, cały czas była stymulatorem rozwoju miejscowości.

Pozostałe miejscowości dzisiejszego Ozimka powstawały głównie jako osady wiejskie zasiedlane przez kolonistów, bądź przez parcelację majątku jak Chobie, bądź przez zaplanowaną budowę osiedla jak Grodziec, dla którego wytyczono drogi, zbudowano 100 jednakowych domów, zaplanowano w centrum wsi budowę kościoła, plebanii, szkoły i aresztu. Ich mieszkańcy trudnili się głównie pracą na roli i hodowlą bydła, często parano się pszczelarstwem. Wszędzie pracowano też przy wyrębie lasów i wypalaniu węgla drzewnego.

Częste występowanie słabych gleb powodowało konieczność szukania innych źródeł utrzymania i owocowało rozwojem rzemiosł. Na przykład w Grodźcu rozwinęło się w znacznym stopniu tkactwo, później szewstwo i ślusarstwo, podobnie w Mnichusie, a w Krzyżowej Dolinie mieszkańcy zajmowali się z powodzeniem wyrobem elementów drewnianych. Wzrastała też liczba przedstawicieli zawodów obsługujących coraz liczniejszą populację – lekarz, młynarz, karczmarz, duchowni, nauczyciele, zwłaszcza że na przełomie XVIII i XIX w. dzieci z kolejnych miejscowości uzyskiwały dostęp do nauki w zakresie szkoły powszechnej, a później również szkolnictwa zawodowego, kształcącego głównie na potrzeby hutnictwa.

Przełom XIX i XX wieku to postępująca industrializacja, rozwój demograficzny i społeczny tych terenów. Krasiejów, liczący wówczas 1.500 mieszkańców, był siedzibą gminy z policją, pocztą, urzędem stanu cywilnego, stanowił ważny ośrodek administracyjny i handlowy. Schodnia w XX - leciu międzywojennym to 10 dużych gospodarstw, 4 gospody, 2 młyny, 2 tartaki, nowo wybudowana szkoła, liczne sklepy kolonialne, rzeźnicy, piekarze, kowal, elektryk, gorzelnia i browar. W 1929 r. wraz z Ozimkiem (obydwie miejscowości należały uprzednio administracyjnie do Krasiejowa stworzyły nową jednostkę administracyjną. Zbiornik Turawski, którego budowa rozpoczęła się w 1933 r. zmienił obraz Szczedrzyka, przeistaczając się w atrakcyjną miejscowość turystyczną.

5.2.2 Krajobraz kulturowy

Dziedzictwo kulturowe to ogół dorobku społeczeństwa w zakresie nauki, sztuki, architektury, oświaty, techniki, wytworzonego w trakcie jego historycznego rozwoju i przekazywanego z pokolenia na pokolenie. Składa się nań zasób rzeczy nieruchomych i ruchomych wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi i obyczajowymi, mającymi znaczenie dla tożsamości i ciągłości rozwoju politycznego, społecznego i kulturalnego, dowodzenia prawd i upamiętniania wydarzeń historycznych, kultywowania poczucia piękna i wspólnoty cywilizacyjnej.

Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń, jak również dorobek naszych czasów. Najczęściej utożsamiane jest z architekturą i sztuką, jednak formy gospodarowania (np. sposoby uprawy roli), obyczaje towarzyskie, kulinaria i wiele innych przejawów życia i rozwoju społeczności stanowią również elementy dziedzictwa kulturowego.

Ze względu na szczególną wagę przypisywaną ochronie dziedzictwa kulturowego, uzyskała ona swoje umocowanie prawne, mające odzwierciedlenie również w regulacjach dotyczących opracowywania dokumentów z zakresu planowania przestrzennego. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w art. 10 stanowi, że w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w studium uwzględnia się w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- 2) innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- 3) parków kulturowych.

Do zabytków nieruchomych, zgodnie z art. 6 ustawy o ochronie zabytków, zalicza się w szczególności:

- krajobrazy kulturowe,
- układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane,
- dzieła architektury i budownictwa,
- dzieła budownictwa obronnego,
- obiekty techniki, a zwłaszcza kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe,
- cmentarze,
- parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,

– miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Do zabytków archeologicznych, zalicza się: pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska i kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

5.2.3 Zabytki nieruchome

Na terenie gminy Ozimek znajduje się znaczny zespół zabytków nieruchomych, liczący łącznie 546 obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków, w tym 10 obiektów będących równocześnie w Rejestrze Zabytków województwa opolskiego.

5.2.4 Zabytki ruchome

Na terenie gminy Ozimek znajduje się 5 obiektów ruchomych, z których 3 są wpisane do Rejestru Zabytków Ruchomych województwa opolskiego.

5.2.5 Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Ozimek znajduje się 37 stanowisk archeologicznych, w tym żadne stanowisko nie jest wpisane do Rejestru Zabytków Archeologicznych województwa opolskiego

5.2.6 Zabytki techniki

Na terenie gminy Ozimek znajduje się 15 obiektów, stanowiących nieruchome zabytki techniki, w tym 2 obiekty które są równocześnie w Rejestrze Zabytków województwa opolskiego. Brak jest natomiast zabytków ruchomych techniki.

5.2.7 Zabytkowe układy zieleni kształtowanej

Na terenie gminy Ozimek znajduje się 11 zabytkowych układów zieleni kształtowanej, w tym 2 obiekty znajdujące się równocześnie w Rejestrze Zabytków województwa opolskiego.

5.3 Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Obiekty, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do Rejestru Zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz rozporządzenia Ministra Kultury z 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków (Dz. U. 2011 nr 113 poz. 661). Rygory te obowiązują niezależnie od położenia obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej lub poza strefami. Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, funkcji i przeznaczenia obiektu wymagają pisemnego pozwolenia opolskiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.

Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 27.07.2011 w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych precyzuje wymagania względem osób prowadzących prace przy obiektach zabytkowych oraz tryb postępowania. Rozporządzenie określa tryb i sposób wydawania pozwoleń, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek i pozwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, robót budowlanych w otoczeniu zabytku, badań archeologicznych, poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych w zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Rozporządzenie ponadto określa wymagane kwalifikacje jakie powinny posiadać osoby uprawnione do prowadzenia prac konserwatorskich badań architektonicznych lub archeologicznych, dodatkowe wymagania, jakie powinny spełniać osoby kierujące robotami budowlanymi, sposób potwierdzania posiadanych kwalifikacji i dodatkowych wymagań, standardy dotyczące dokumentacji prowadzonych prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytku ruchomym wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych.

W obrębie gminy Ozimek znajduje się 5 obiektów architektury i budownictwa wpisanych do Rejestru Zabytków:

1. Jedlice – dwór „Beatka” w zespole Huty Szkła, 1780 r. – wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1144/66 z dnia 12.01.1966 r.
2. A. Jedlice – pozostałość osiedla hutniczego – zespół 4 domów robotniczych, 1775 r. - wpisane do Rejestru Zabytków pod poz. 1948/70 z dnia 7.12.1970 r.
2. B. Jedlice – pozostałość dawnej Huty Szkła – budynek huty ob. magazyn, 1805 r. – wpisanej do Rejestru Zabytków pod poz. 1948/70 z dnia 7.12.1970 r.
3. Ozimek – kościół ewangelicko-augsburski, 1874 r. – wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1144/66 z 1.03.1966 r.
4. Krasiejów – kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. św. Małgorzaty, 1911-1919 r. - wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. Ks. A. t. I 52/2007 z dnia 18.05. 2007 r.
5. Grodziec – kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Wojciecha, 1891 r. – wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. Ks.A.t.I.88/2009.

W Rejestrze Zabytków znajdują się również 2 zabytki techniki:

1. Ozimek, ul. Hutnicza - Gmina Ozimek - most wiszący nad rzeką Mała Panew – wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1940/69 z 30.01.1969 r.
2. Jedlice - kanał roboczy nawadniający - wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1948/70 z 7.12.1970 r.

W Rejestrze Zabytków Ruchomych znajdują się także 3 zabytki ruchome:

1. Ozimek – Huta Małapanew – 2 obrazy w budynku administracji - wpisane do Rejestru Zabytków pod poz. Ks.B.t.V-733/1-2/82 z 30.08.1982 r.
2. Grodziec – wyposażenie kościoła parafialnego rzymsko-katolickiego p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Wojciecha - wpisane do Rejestru Zabytków pod poz. Ks.B.t.V-731/1-6/82 z 30.08.1982 r.
3. Krasiejów - wyposażenie kościoła parafialnego rzymsko-katolickiego p.w. św. Małgorzaty wpisane do Rejestru Zabytków pod poz. Ks.B.t. -713/1-8/79 z 30.01.1979 r.

Ponadto w Rejestrze Zabytków znajdują się 2 zabytkowe układy zieleni kształtowanej:

- Jedlice – pozostałość osiedla hutniczego – okrągły plac ze studnią i starymi klonami, pocz. XIX w., wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 1948/70 z dnia 7.12.1970 r.
- Krasiejów – zbiorowa mogiła powstańców śląskich z 1921 r. - cmentarz parafialny rzymsko-katolicki, wpisany do Rejestru Zabytków pod poz. 260/90 z 12.07.1990 r.

5.4 Zabytki w Gminnej Ewidencji Zabytków

Zgodnie z art. 21 z ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz rozporządzenia Ministra Kultury z 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków „ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy”. Ewidencją zostają objęte zespoły o istotnych, lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych. Obowiązek prowadzenia Gminnej Ewidencji Zabytków nieruchomości spoczywa na wójcie gminy (art. 22 pkt. 4 ustawy z 23.7.2003).

Gmina Ozimek posiada Ewidencję, która zgodnie z wymogami jest zbiorem kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych równocześnie wojewódzką ewidencją zabytków. Gminna Ewidencja nie jest dokumentem zamkniętym, winna być uzupełniana i weryfikowana. Jej zmiany nie powodują nieważności ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz gminnego programu opieki nad zabytkami.

Na terenie gminy Ewidencją objęto 546 obiektów zabytkowych.

ZABYTKI MIASTA OZIMEK

1. Dawny kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. św. Jana Chrzyciela, ob. kaplica p.w. św. Floriana - ul. Powstańców Śląskich w Schodni
2. Kościół ewangelicko - augsburski – ul. Schinkla
3. Cmentarz ewangelicko-augsburski i katolicki – ul. Cmentarna
4. Dawny cmentarz ewangelicko-katolicki, ob. park pocmentarny – ul. Wyzwolenia
5. Kapliczka - ul. Robotnicza, koło nr 8
6. Huta Małapanew - budynek produkcyjny metali kolorowych – ul. Kolejowa 1

7. Huta Małapanew - hala oczyszczalni - ul. Kolejowa 1
8. Żeliwny most wiszący – ul. Hutnicza
9. Stacja kolejowa PKP – ul. Kolejowa
10. Wodociągowa wieża ciśnień – Dworcowa 1
11. Dawna szkoła – Plac Wolności 10
12. Szkoła - ul. Daniecka
13. ul. Brzeziny 17 - dom mieszkalno-gospodarczy
14. ul. Brzeziny 18 - dom mieszkalno-gospodarczy
15. ul. Brzeziny 26 - dom
16. ul. Brzeziny 27 - dom
17. ul. Cmentarna 1 – dom
18. ul. Cmentarna 5 – dom
19. ul. Cmentarna 7 – dom
20. ul. Częstochowska 3 – dom wielorodzinny i budynek gospodarczy
21. ul. Częstochowska 4 – dom
22. ul. Częstochowska 5 – dom wielorodzinny
23. ul. Częstochowska 7 – dom wielorodzinny
24. ul. Częstochowska 9 – dom wielorodzinny i budynek gospodarczy
25. ul. Częstochowska 11 – dom wielorodzinny
26. ul. Częstochowska 13 – dom wielorodzinny
27. ul. Częstochowska 17 – dom
28. ul. Częstochowska 21 – dom wielorodzinny
29. ul. Częstochowska 23 – dom wielorodzinny
30. ul. Częstochowska 25 – dom wielorodzinny
31. ul. Daniecka 5 – dom
32. ul. Daniecka 9 – dom mieszkalno-gospodarczy
33. ul. Daniecka 10 – gospoda
34. ul. Daniecka 11 – dom i budynek gospodarczy
35. ul. Daniecka 12 – dom z oficyną
36. ul. Daniecka 14 – dom i budynek gospodarczy
37. ul. Dworcowa 2 – dom i budynek gospodarczy
38. ul. Dworcowa 4 – dom
39. ul. Dworcowa 6 – dom
40. ul. Kolejowa 3 – dom wielorodzinny i budynek gospodarczy
41. ul. Leśna 2 – dom i budynek gospodarczy
42. ul. Mickiewicza 1 – dom i budynki gospodarcze
43. ul. Mickiewicza 5 – dom i budynki gospodarcze
44. ul. Mickiewicza 6 i 8 – domy wielorodzinne
45. ul. Mickiewicza 10 – dom
46. ul. Opolska 2, 4, 10, 12 – domy kolonii robotniczej
47. ul. Robotnicza 3 – dom
48. ul. Robotnicza 7 – dom i budynek gospodarczy
49. ul. Robotnicza 8 – dom mieszkalno-gospodarczy
50. ul. Robotnicza 13 – dom
51. ul. Robotnicza 17 – dom
52. ul. Robotnicza 35 – dom
53. ul. Robotnicza 37 – dom
54. ul. Robotnicza 39 – dom
55. ul. Robotnicza 41 – dom
56. ul. Robotnicza 43 – dom
57. ul. Robotnicza 47 – dom
58. ul. Robotnicza 49/51 – dom
59. ul. Robotnicza 55 - dom
60. ul. Robotnicza 57 – dom
61. ul. Robotnicza 59 – dom
62. ul. Robotnicza 61 – dom
63. ul. Robotnicza 65/67 – dom

64. ul. Robotnicza 71 – dom
65. ul. Robotnicza 73 - dom
66. ul. Waryńskiego 16 - dom
67. ul. Waryńskiego 18 – dom
68. ul. Wyzwolenia 7 – dom wielorodzinny
69. ul. Wyzwolenia 8 – dom
70. ul. Wyzwolenia 8 A – dom
71. ul. Wyzwolenia 10 – dom
72. ul. Wyzwolenia 12 – dom
73. ul. Wyzwolenia 17 – dom mieszkalny
74. ul. Wyzwolenia 20 – dom
75. ul. Wyzwolenia 21 – dom
76. ul. Wyzwolenia 22 – gospoda z salą
77. ul. Wyzwolenia 24 – dom i budynki gospodarcze
78. ul. Wyzwolenia 28 – dom
79. ul. Wyzwolenia 29 – dom
80. ul. Wyzwolenia 30 – dom
81. ul. Wyzwolenia 31 – dom
82. ul. Wyzwolenia 33 – dom
83. ul. Wyzwolenia 34 – dom
84. ul. Wyzwolenia 36 – dom
85. ul. Wyzwolenia 40 – dom i budynki gospodarcze
86. ul. Wyzwolenia 41 - dom
87. ul. Wyzwolenia 43 - dom
88. ul. Wyzwolenia 44 – piekarnia i dom
89. ul. Wyzwolenia 50 – dom mieszkalno-gospodarczy
90. ul. Wyzwolenia 54 – dom w zagrodzie
91. ul. Wyzwolenia 56 – dom i stodoła z wędzarnią
92. ul. Wyzwolenia 57 – dom
93. ul. Wyzwolenia 58 – dom i budynek gospodarczy
94. ul. Wyzwolenia 61 – dom
95. ul. Wyzwolenia 62 – dom
96. ul. Wyzwolenia 67 – dom
97. ul. Wyzwolenia 69 – dom i budynki gospodarcze
98. ul. Wyzwolenia koło nr 59 – krzyż przydrożny

ZABYTKI WSI ANTONIÓW

99. Kapliczka przydrożna – ul. Dylakowska
100. Kapliczka przydrożna – ul. Powstańców Śląskich
101. Gospoda – ul. Powstańców Śląskich 75
102. Stajnie – ul. Młyńska 1
103. Most drogowy – ul. Dylakowska
104. ul. Danysza 4 – dom
105. ul. Danysza 7 – dom i budynek gospodarczy
106. ul. Danysza 8 – dom
107. ul. Danysza 9 – dom
108. ul. Danysza 11 – dom
109. ul. Danysza 12 – dom
110. ul. Danysza 13 – dom
111. ul. Danysza 15 – dom
112. ul. Danysza 19 – dom
113. ul. Danysza 23 – dom
114. ul. Dylakowska 3 – dom
115. ul. Dylakowska 6 – dom
116. ul. Dylakowska 7 – dom
117. ul. Dylakowska 9 – dom
118. ul. Dylakowska 12 - leśniczówka

119. ul. Dylakowska 12 – stodoła przy leśniczówce
120. ul. Dylakowska 16 – dom
121. ul. Dylakowska 18 – dom
122. ul. Dylakowska 19 – dom i stodoła
123. ul. Dylakowska 20 – dom
124. ul. Leśna 1 – dom i budynek gospodarczy
125. ul. Powstańców Śląskich 21 – dom i stodoła
126. ul. Powstańców Śląskich 51 – dom
127. ul. Powstańców Śląskich 60 – dom
128. ul. Powstańców Śląskich 61 – dom
129. ul. Powstańców Śląskich 64 – dom
130. ul. Powstańców Śląskich 92-94 – domy
131. ul. Powstańców Śląskich 96 – dom-wycug
132. ul. Powstańców Śląskich 100 – dom
133. ul. Powstańców Śląskich 106 – dom
134. ul. Powstańców Śląskich 110 – dom
135. ul. Powstańców Śląskich 114 – dom
136. ul. Powstańców Śląskich 124 – dom
137. ul. Powstańców Śląskich 128 – dom
138. ul. Powstańców Śląskich 148 – dom
139. ul. Sosnowa 10 – dom i budynek gospodarczy

ZABYTKI WSI BIESTRZYNNIK

140. Dwór w zespole parkowym – ul. Poliwoda 18
141. Park dworski – ul. Poliwoda
142. Stajnia i wozownia dworska – ul. Poliwoda 18
143. Wylęgarnia ryb w zespole dworskim – ul. Poliwoda
144. Kapliczka-dzwonnica - ul. Ozimska / Jacka
145. Kapliczka przydrożna - ul. Michalońska, koło nr 5
146. Kapliczka przy dworze – ul. Poliwoda, koło nr 18
147. Cmentarz komunalny – przy drodze do wsi Dylaki
148. Gospoda – ul. Ozimska 14
149. Remiza strażacka - ul. Ozimska, koło nr 16
150. Zespół młyna - ul. Cmentarna 8
151. Most drogowy - ul. Ozimska
152. ul. Cmentarna 10 – dom i stodoła
153. ul. Dobrodzieńska 2 - dom
154. ul. Dobrodzieńska 6 - dom
155. ul. Dobrodzieńska 7 - dom i stodoła
156. ul. Dobrodzieńska 8 - dom i budynek gospodarczy
157. ul. Dobrodzieńska 9 - dom i stodoła
158. ul. Dobrodzieńska 19 - dom i budynek gospodarczy
159. ul. Dylakowska 22 - dom
160. ul. Dylakowska 24 - dom
161. ul. Dylakowska 32 - dom i stodoła
162. ul. Dylakowska 44 - dom
163. ul. Jacka 2 - dom i stodoła
164. ul. Jacka 3 - dom mieszkalno-gospodarczy
165. ul. Leśna 1 - dom
166. ul. Leśna 6 – leśniczówka w zagrodzie
167. ul. 1 Maja 14 - dom
168. ul. Michalońska 1 - dom
169. ul. Michalońska 4 - dom i chlew
170. ul. Michalońska 8 - dom
171. ul. Ozimska 2 - dom
172. ul. Ozimska 13 – dom w zagrodzie
173. ul. Ozimska 15 - stodoła

- 174. ul. Ozimska 21 – masarnia
- 175. ul. Ozimska 23 – dom i stodoła
- 176. ul. Ozimska 25 – piekarnia
- 177. ul. Ozimska 29 – dom w zagrodzie
- 178. ul. Ozimska 30 – chałupa
- 179. ul. Poliwoda 12 – dom
- 180. ul. Poliwoda 14 – dom
- 181. ul. Polna 4 - dom mieszkalno-gospodarczy
- 182. ul. Polna 14 - dom
- 183. ul. Polna 15 - dom mieszkalno-gospodarczy i stodoła
- 184. ul. Polna 17 – dom
- 185. ul. Polna 19 – stodoła

ZABYTKI WSI CHOBIE

- 186. Kapliczka przydrożna – ul. Wiejska
- 187. Szkoła z budynkiem gospodarczym – ul. Wiejska
- 188. ul. Kuziory 8 – dom i budynek gospodarczy
- 189. ul. Kuziory 10 – dom i budynek gospodarczy
- 190. ul. Kuziory 14 – dom
- 191. ul. Kuziory 28 – dom w zagrodzie
- 192. ul. Kuziory 30 – dom w zagrodzie
- 193. ul. Wiejska 19 – dom
- 194. ul. Wiejska 24 – dom
- 195. ul. Wiejska 27 – dom
- 196. ul. Wiejska 30 – dom
- 197. ul. Wiejska 36 – dom i budynek gospodarczy
- 198. ul. Wiejska 46 – dom
- 199. ul. Wrzosowa 5 – dom
- 200. ul. Wrzosowa 6 – dom i budynek gospodarczy

ZABYTKI WSI DYLAKI

- 201. Kościół parafialny p.w. św. Antoniego – ul. Ozimska
- 202. Plebania – ul. Ozimska 56
- 203. Kapliczka przydrożna – ul. Ozimska, koło nr 38
- 204. Kapliczka przydrożna – ul. Szkolna, koło nr 2
- 205. Kapliczka przydrożna - ul. Poliwoda
- 206. Dawna szkoła ze stodołą – ul. Szkolna 3
- 207. Gospoda – ul. Ozimska 50
- 208. Gospoda z salą i budynkami gospodarczymi – ul. Ozimska 55
- 209. Zajazd – ul. Ozimska 57
- 210. Remiza strażacka – ul. Turawska, koło nr 1
- 211. Zespół młyna wodnego – ul. Szkolna 4
- 212. ul. Biestrzyńska 2 – dom
- 213. ul. Biestrzyńska 4 – dom
- 214. ul. Biestrzyńska 5 – dom i stodoła
- 215. ul. Biestrzyńska 6 – dom
- 216. ul. Biestrzyńska 8 – dom
- 217. ul. Biestrzyńska 11 – dom i stodoła
- 218. ul. Fabryczna 8 – dom
- 219. ul. Fabryczna 10 – dom
- 220. ul. Jakuba 2 – dom
- 221. ul. Jakuba 4 – dom
- 222. ul. Jeziorna 5 - dom
- 223. ul. Jeziorna 16 - dom w zagrodzie
- 224. ul. Ozimska 11 – dom
- 225. ul. Ozimska 13 – dom mieszkalno-gospodarczy
- 226. ul. Ozimska 14 – dom

- 227. ul. Ozimska 17 – dom
- 228. ul. Ozimska 24 – dom mieszkalno-gospodarczy
- 229. ul. Ozimska 25 – dom
- 230. ul. Ozimska 29 – dom
- 231. ul. Ozimska 30 – dom mieszkalno-gospodarczy
- 232. ul. Ozimska 31 – dom
- 233. ul. Ozimska 33 – dom mieszkalno-gospodarczy i stodoła
- 234. ul. Ozimska 38 – dom
- 235. ul. Ozimska 41 – dom mieszkalno-gospodarczy
- 236. ul. Ozimska 43 – dom
- 237. ul. Ozimska 46 – dom
- 238. ul. Ozimska 47 – dom
- 239. ul. Ozimska 53 – dom
- 240. ul. Ozimska 54 – dom, ob. budynek biurowy
- 241. ul. Polna 2 – dom
- 242. ul. Polna 4 – dom
- 243. ul. Szkolna 2 – dom mieszkalno-gospodarczy
- 244. ul. Szkolna 9 – dom i stodoła
- 245. ul. Szkolna 24 – dom
- 246. ul. Turawska 2 – dom i stodoła
- 247. ul. Turawska 4 – dom
- 248. ul. Turawska 5 – dom
- 249. ul. Turawska 7 – dom
- 250. ul. Turawska 9 – dom

ZABYTKI WSI GRODZIEC

- 251. Kościół parafialny p.w. M B Częstochowskiej i św. Wojciecha – ul. Częstochowska
- 252. Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki – ul. Tartaczna
- 253. Plebania – ul. Częstochowska 138
- 254. Dom parafialny i budynek gospodarczy – ul. Częstochowska 136
- 255. Kapliczka – ul. Częstochowska
- 256. Szkoła – ul. Tartaczna 1
- 257. Młyn elektryczny – ul. Tartaczna 27 (daw. nr 13)
- 258. Gospoda – ul. Częstochowska
- 259. ul. Częstochowska 31 – dom i stodoła
- 260. ul. Częstochowska 33 – dom
- 261. ul. Częstochowska 39 – dom
- 262. ul. Częstochowska 40 – dom
- 263. ul. Częstochowska 47 – dom i budynek gospodarczy
- 264. ul. Częstochowska 52 – dom
- 265. ul. Częstochowska 54/56 – dom
- 266. ul. Częstochowska 55 – dom
- 267. ul. Częstochowska 63 – dom i budynek gospodarczy
- 268. ul. Częstochowska 69/71 – dom
- 269. ul. Częstochowska 73 – dom
- 270. ul. Częstochowska 79/81 – dom i budynek gospodarczy
- 271. ul. Częstochowska 91 – dom
- 272. ul. Częstochowska 93 – dom
- 273. ul. Częstochowska 95 – dom i budynek gospodarczy
- 274. ul. Częstochowska 98 – dom
- 275. ul. Częstochowska 99 – dom i budynek gospodarczy
- 276. ul. Częstochowska 103 – dom i budynek gospodarczy
- 277. ul. Częstochowska 105 – dom i budynek gospodarczy
- 278. ul. Częstochowska 111 – dom
- 279. ul. Częstochowska 114 – dom
- 280. ul. Częstochowska 115 – dom
- 281. ul. Częstochowska 119 – dom

- 282. ul. Częstochowska 121 – dom
- 283. ul. Częstochowska 124 – dom
- 284. ul. Częstochowska 125 – piekarnia, sklep i mieszkanie
- 285. ul. Częstochowska 126 – dom i budynek gospodarczy
- 286. ul. Częstochowska 129/131 – dom
- 287. ul. Częstochowska 135 – dom
- 288. ul. Częstochowska 142/144 – dom i budynek gospodarczy
- 289. ul. Częstochowska 148 – dom i budynek gospodarczy
- 290. ul. Częstochowska 151 – dom
- 291. ul. Częstochowska 153 – dom
- 292. ul. Częstochowska 154/156 – dom
- 293. ul. Częstochowska 157 – dom
- 294. ul. Częstochowska 159 – dom
- 295. ul. Częstochowska 163 – dom
- 296. ul. Częstochowska 165 – dom
- 297. ul. Częstochowska 167 – dom
- 298. ul. Częstochowska 174 – dom
- 299. ul. Częstochowska 173/175 – dom
- 300. ul. Częstochowska 177 – dom
- 301. ul. Częstochowska 178 – dom
- 302. ul. Częstochowska 182 – dom
- 303. ul. Częstochowska 185 – dom
- 304. ul. Częstochowska 186 – dom mieszkalno-gospodarczy
- 305. ul. Częstochowska 189/191 – dom
- 306. ul. Częstochowska 195 – dom
- 307. ul. Częstochowska 206 – dom
- 308. ul. Częstochowska 210 – dom
- 309. ul. Częstochowska 222 – dom
- 310. ul. Częstochowska 234 – dom
- 311. ul. Częstochowska 236 – dom i budynek gospodarczy
- 312. ul. Częstochowska 240 – dom
- 313. ul. Leśna 6/8 – dom
- 314. ul. Leśna 10 - dom
- 315. ul. Leśna 12 - dom
- 316. ul. Tartaczna 4 – dom i budynek gospodarczy (daw. nr 2)
- 317. ul. Tartaczna 17 – dom (daw. nr 3)
- 318. ul. Tartaczna 23 – dom (daw. nr 11)
- 319. ul. Tartaczna 27 – dom młynarza (daw. nr 13)

ZABYTKI WSI JEDLICE

- 320. Dworek „Beatka” – ul. Feniks 9
- 321. Budynek gospodarczy w zespole dworka „Beatka” – ul. Feniks 9
- 322. ul. Feniks 2 – dom i budynek gospodarczy
- 323. ul. Feniks 6 – dom i budynek gospodarczy
- 324. ul. Feniks 7 – dom
- 325. ul. Feniks 8 – dom
- 326. ul. Feniks 10 – dom
- 327. ul. Feniks – pozostałość dawnego osiedla hutniczego – okrągły plac ze studnią i starymi klonami
- 328. Huta szkła „Jedlice” – budynek dyrekcji – ul. Feniks
- 329. Huta szkła „Jedlice” – budynek magazynu głównego i warsztatów mechanicznych – ul. Feniks
- 330. Huta szkła „Jedlice” – budynek warsztatowy i garaże – ul. Feniks
- 331. Huta szkła „Jedlice” – hala produkcyjna – ul. Feniks
- 332. Huta szkła „Jedlice” – kanał roboczy nawadniający

ZABYTKI WSI KRASIEJÓW

- 333. Kościół parafialny p.w. św. Małgorzaty – ul. Sporacka
- 334. Plebania i budynek gospodarczy – ul. Sporacka

335. Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki – ul. Brzeziny
336. Zbiorowa mogiła powstańców śląskich – cmentarz parafialny – ul. Brzeziny
337. Kaplica cmentarna na cmentarzu parafialnym – ul. Brzeziny
338. Kapliczka przydrożna – ul. Rieczna
339. Dom rządcy i budynek gospodarczy – ul. Młyńska 12
340. Czworaki – ul. Młyńska 14
341. Gospoda i budynek gospodarczy – ul. Sporacka 17
342. Dawna gospoda i stodoła – ul. Sporacka 30
343. Dawna szkoła, ob. Muzeum – ul. Sporacka 19
344. Stacja kolejowa PKP – ul. Sporacka
345. Budynek gospodarczy przy stacji kolejowej PKP – ul. Sporacka
346. Most drogowy – ul. Sporacka
347. Młyn wodny – ul. Młyńska
348. ul. Brzeziny 2 – dom i stolarnia z kuźnią
349. ul. Brzeziny 3 – dom i budynek gospodarczy
350. ul. Brzeziny 9 – dom
351. ul. Brzeziny 21 – dom
352. ul. Brzozowa 4 – budynki gospodarcze
353. ul. Brzozowa 8 – dom i budynek gospodarczy
354. ul. Cegielniana 25 – dom i budynek gospodarczy
355. ul. Krótka 1 – dom i budynek gospodarczy
356. ul. Kolejowa – dom
357. ul. Młyńska – dom mieszkalno-gospodarczy
358. ul. Sporacka 3 – dom i budynek gospodarczy
359. ul. Sporacka 7 – dom w zagrodzie
360. ul. Sporacka 9 – dom
361. ul. Sporacka 18 – dom
362. ul. Sporacka 21 – dom mieszkalno-gospodarczy
363. ul. Sporacka 22 – dom i budynek gospodarczy
364. ul. Sporacka 23 – dom i budynek gospodarczy z wędzarnią
365. ul. Sporacka 24 – dom mieszkalno-gospodarczy
366. ul. Sporacka 27 – dom i budynek gospodarczy
367. ul. Sporacka 28 – sala przy gospodzie
368. ul. Sporacka 29 – dom
369. ul. Sporacka 31 – dom
370. ul. Sporacka 32 – dom
371. ul. Sporacka 34 – dom
372. ul. Sporacka 38 – dom
373. ul. Sporacka 70 – dom i stodoła
374. ul. Sporacka 78 – leśniczówka i stodoła

ZABYTKI WSI KRZYŻOWA DOLINA

375. Kapliczka-dzwonnica – ul. Powstańców Śląskich
376. Dawna szkoła i stodoła – ul. Powstańców Śląskich
377. Gospoda - ul. Opolska 2
378. ul. Opolska 19 – dom-wycug
379. ul. Opolska 27 – leśniczówka i stodoła
380. ul. Opolska 42 – dom i budynek gospodarczy
381. ul. Opolska 50 – dom
382. ul. Opolska 62 – dom
383. ul. Powstańców Śląskich 9 – dom
384. ul. Powstańców Śląskich 18 – dom i budynek gospodarczy
385. ul. Powstańców Śląskich 20 – dom i budynek gospodarczy
386. ul. Powstańców Śląskich 22 – dom i budynek gospodarczy
387. ul. Poprzeczna 1 – dom
388. ul. Poprzeczna 9 – dom
389. ul. Poprzeczna 13 – dom

390. ul. Sporacka 6 – dom i budynek gospodarczy

ZABYTKI WSI MNICHUS

- 391. Dawna szkoła – ul. Leśna 8
- 392. ul. Leśna 10 – dom
- 393. ul. Leśna 13 – dom
- 394. ul. Leśna 15 – dom i budynek gospodarczy
- 395. ul. Leśna 16 – dom
- 396. ul. Leśna 17 – dom
- 397. ul. Leśna 22 – dom i budynek gospodarczy
- 398. ul. Leśna 24 – dom
- 399. ul. Leśna 28 – dom i budynek gospodarczy
- 400. ul. Leśna 31 – dom
- 401. ul. Leśna 33 – dom i budynek gospodarczy
- 402. ul. Leśna 36 – dom i budynek gospodarczy
- 403. ul. Leśna 41 – dom i budynek gospodarczy

ZABYTKI WSI NOWA SCHODNIA

- 404. ul. Ogrodowa 6 – dom
- 405. ul. Ogrodowa 9 – dom i budynek gospodarczy
- 406. ul. Opolska 4 – dom
- 407. ul. Opolska 6 – dom

ZABYTKI WSI PUSTKÓW

- 408. Kapliczka przydrożna – ul. Ozimska, koło nr 29
- 409. Kapliczka przydrożna – ul. Zielona, koło nr 2
- 410. Dawna szkoła – ul. Ozimska 11
- 411. ul. Boczna 4 – dom i budynek gospodarczy
- 412. ul. Leśna 8 – dom i budynek gospodarczy
- 413. ul. Leśna 11 – dom w zagrodzie
- 414. ul. Leśna 13 – dom w zagrodzie
- 415. ul. Leśna 15 – dom w zagrodzie
- 416. ul. Ozimska 2 – dom i stodoła
- 417. ul. Ozimska 5 – dom
- 418. ul. Ozimska 14 – dom i stodoła
- 419. ul. Ozimska 15 – dom
- 420. ul. Ozimska 19 – dom
- 421. ul. Ozimska 20 – dom
- 422. ul. Ozimska 22 – dom i stodoła
- 423. ul. Ozimska 28 – dom i budynek gospodarczy
- 424. ul. Ozimska 29 – dom i budynek gospodarczy
- 425. ul. Ozimska 31 – dom w zagrodzie
- 426. ul. Połna 1 – dom i budynek gospodarczy
- 427. ul. Powstańców Śląskich 2 – dom
- 428. ul. Słoneczna 15 A – dom
- 429. ul. Słoneczna 16 – dom
- 430. ul. Słoneczna 18 – dom w zagrodzie
- 431. ul. Zielona 22 – dom i budynek gospodarczy

ZABYTKI WSI SCHODNIA

- 432. Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki – ul. Powstańców Śląskich
- 433. Kapliczka przydrożna – ul. Piotra Kuczki, koło nr 1
- 434. Kapliczka przydrożna – ul. Powstańców Śląskich
- 435. Mogiła wojskowa – ul. Opolska / Ks. Piotra Gołąba
- 436. Dawna szkoła, ob. klub muzyczny i restauracja – ul. Powstańców Śląskich 25
- 437. Dawna szkoła - ul. Powstańców Śląskich 39
- 438. Gospoda – ul. Powstańców Śląskich 50

439. Młyn w zagrodzie – ul. Powstańców Śląskich 56
440. ul. Krótka 3 i 5 – dom
441. ul. Krótka 7 i 9 – dom
442. ul. Daniecka 2 – dom wielorodzinny
443. ul. Długa 14 – dom w zagrodzie
444. ul. Ks. Gołąba 26 – dom i budynek gospodarczy
445. ul. Kuczki 5 – dom i budynek gospodarczy
446. ul. Rzeczna 1 – dom i stodoła
447. ul. Rzeczna 4 – dom i budynek gospodarczy
448. ul. Leśna 5 – dom
449. ul. Leśna 7 – dom
450. ul. Opolska 1 – dom i budynek gospodarczy
451. ul. Opolska 5 – dom
452. ul. Opolska 7 – dom
453. ul. Opolska 10 – dom i stodoła
454. ul. Opolska 14 – dom i budynek gospodarczy
455. ul. Opolska 20 – dom
456. ul. Opolska 22 – dom
457. ul. Opolska 26 – dom i budynek gospodarczy
458. ul. Opolska 28 – dom i budynek gospodarczy
459. ul. Opolska 32 – dom
460. ul. Polna 2 – dom i budynek gospodarczy
461. ul. Powstańców Śląskich 7 – dom
462. ul. Powstańców Śląskich 11 – dom
463. ul. Powstańców Śląskich 21 – dom i budynek gospodarczy
464. ul. Powstańców Śląskich 23 – dom
465. ul. Powstańców Śląskich 25/2 – dawny Dom Nauczyciela
466. ul. Powstańców Śląskich 26 – dom i budynek gospodarczy
467. ul. Powstańców Śląskich 28 – dom
468. ul. Powstańców Śląskich 50 A – dom
469. ul. Powstańców Śląskich 52 – dom i budynek gospodarczy
470. ul. Powstańców Śląskich 58 – dom
471. ul. Powstańców Śląskich 61 – dom i budynek gospodarczy
472. ul. Powstańców Śląskich 63 – dom
473. ul. Powstańców Śląskich 64 – dom i stodoła
474. ul. Powstańców Śląskich 65 – dom i budynek gospodarczy
475. ul. Powstańców Śląskich 67 – dom i budynek gospodarczy
476. ul. Powstańców Śląskich 74 – dom i budynek gospodarczy
477. ul. Powstańców Śląskich 76 – dom i budynek gospodarczy
478. ul. Powstańców Śląskich, koło nr 46 – dzwonek umarłych

ZABYTKI WSI SZCZEDRZYK

479. Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja – ul. Opolska
480. Plebania i budynek gospodarczy – Plac 1 Maja 19
481. Cmentarz przykościelny rzymsko-katolicki – ul. Opolska
482. Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki - ul. Cmentarna
483. Klasztor Sióstr Służebniczek NMP i budynek gospodarczy – ul. Klasztorna 2
484. Kapliczka przydrożna – ul. Jedlicka
485. Kapliczka przydrożna – ul. Ozimska , koło nr 28
486. Krzyż przydrożny – Plac 1 Maja
487. Dawna szkoła, ob. Przedszkole – ul. Opolska 1
488. Dawny Dom Nauczyciela, ob. dom mieszkalny – ul. Opolska 1 A
489. Ochotnicza Straż Pożarna – Plac 1 Maja 9
490. Gospoda i budynek gospodarczy – ul. Szkolna 11
491. Magazyn zbożowy – ul. Opolska 3
492. ul. Buczka 9 – dom
493. ul. Cmentarna 2 – dom

494. ul. Daniecka 1 – dom
495. ul. Daniecka 3 – dom i stodoła
496. ul. Daniecka 7 - dom i budynek gospodarczy
497. ul. Dębskiej Kuźni 2 – budynek gospodarczy
498. ul. Klasztorna 1 – dom
499. Plac 1 Maja 1 – dom i kuźnia
500. Plac 1 Maja 2 – dom
501. Plac 1 Maja 7 – dom i budynek gospodarczy
502. Plac 1 Maja 8 – dom
503. Plac 1 Maja 17 – dom
504. Plac 1 Maja 18 – dom, ob. bank i mieszkanie
505. ul. Ogrodowa 2 – dom
506. ul. Ogrodowa 5 – dom
507. ul. Ogrodowa 6 – dom
508. ul. Ogrodowa 6 A – dom
509. ul. Ogrodowa 9 - dom
510. ul. Ogrodowa 17 A – dom
511. ul. Ogrodowa 21 - dom
512. ul. Ogrodowa 23 - dom
513. ul. Opolska 6 – dom
514. ul. Opolska 12 – dom
515. ul. Opolska 26 – dom i budynek mieszkalno-gospodarczy
516. ul. Ozimska 8 - dom
517. ul. Ozimska 15 – dom
518. ul. Ozimska 19 – dom i budynek gospodarczy
519. ul. Ozimska 20 – dom
520. ul. Ozimska 21 – dom
521. ul. Ozimska 22 – dom i budynek gospodarczy
522. ul. Ozimska 23 – dom i budynek gospodarczy
523. ul. Ozimska 25 – dom mieszkalno-gospodarczy
524. ul. Ozimska 26 – dom
525. ul. Ozimska 30 – dom i budynek gospodarczy
526. ul. Ozimska 31 – dom
527. ul. Powstańców Śląskich 2 – dom
528. ul. Powstańców Śląskich 6 – dom i budynek gospodarczy
529. ul. Powstańców Śląskich 11 – dom
530. ul. Powstańców Śląskich 15 – dom w zagrodzie
531. ul. Powstańców Śląskich 16 – dom mieszkalno-gospodarczy
532. ul. Robotnicza 1 - dom
533. ul. Robotnicza 2 – dom i budynek gospodarczy
534. ul. Robotnicza 3 – dom i budynek gospodarczy
535. ul. Robotnicza 4 – dom
536. ul. Robotnicza 5 – dom i budynek gospodarczy
537. ul. Robotnicza 6 – dom
538. ul. Rybacka 3 - dom w zagrodzie
539. ul. Rybacka 4 – dom w zagrodzie
540. ul. Rybacka 5 - dom mieszkalno-gospodarczy
541. ul. Rybacka 8 – dom i budynek gospodarczy
542. ul. Szkolna 7 – dom
543. ul. Szkolna 17 - dom
544. ul. Wyzwolenia 1 - dom i budynek gospodarczy
545. ul. Wyzwolenia 6 – dom i kuźnia
546. ul. Wyzwolenia 11 – dom i budynek mieszkalno-gospodarczy.

5.4.1 Obiekty do wykreślenia z Gminnej Ewidencji Zabytków

W związku z tym, iż na terenie Gminy Ozimek 26 zabytków architektury i budownictwa, ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków w 2007 r., już nie istniała lub była przebudowana z zatarą zabytkowych cech pierwotnych, wystąpiono z wnioskami o ich wykreślenie z Ewidencji. Po akceptacji przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, pismami z dnia 5.02.2007 i 19.07.2007 r., obiekty te zostały wykreślone z Gminnej Ewidencji Zabytków. Aktualnie do wykreślenia kwalifikują się dodatkowo następujące 4 obiekty, obecnie nie istniejące lub przebudowane z zatarą zabytkowych cech pierwotnych:

- Ozimek, ul. Brzeziny 2 – dom z budynkiem gospodarczym, ob. Sklep
- Biestrzynnik, ul. Jacka 1 A - dom
- Schodnia, ul. Leśna 5 A – dom
- Schodnia, ul. 1 Maja 1 – dom i budynek gospodarczy.

5.4.2 Rozszerzenie spisu adresowego

W ramach aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków proponuje się jej rozszerzenie o następujące 4 obiekty: 2 zabytkowe obiekty ruchome, ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, 1 obiekt zabytkowej zieleni kształtowanej oraz 1 obiekt architektury i budownictwa. Są to:

- Ozimek – ul. Wyzwolenia – dawny cmentarz ewangelicki i katolicki – obecnie park pocmentarny – czas powstania – koniec XVIII w.
- Ozimek – ul. Wyzwolenia, koło nr 59 – krzyż przydrożny z żeliwnym, secesyjnym krucyfiksem (odlewem Huty „Małapanew”) – czas powstania – początek XX w.
- Schodnia – ul. Powstańców Śląskich, nr 7 – dom mieszkalny, czas powstania – początek XX w.
- Schodnia – ul. Powstańców Śląskich, koło nr 46 – dzwonek umarłych – czas powstania - około 1700 r., odnowiony w latach 1945, 1970 i 2006 r.

Dla tych czterech zabytkowych obiektów zostały wykonane karty adresowe, a obiekty te włączono do Gminnej Ewidencji Zabytków.

5.4.3 Zabytki archeologiczne

Szczegółowe przepisy ochrony zabytków archeologicznych, zawarte zostały w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r., Nr 152 poz. 1568 z późniejszymi zmianami) i w Rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz. U. Nr 162, poz.1568). Specyficzne zasady ochrony konserwatorskiej w zakresie archeologii dotyczą przede wszystkim archeologicznych zabytków nieruchomych.

Celem ochrony **stanowiska archeologicznego**, jako zabytku nieruchomego, jest zachowanie jego relikwów znajdujących się pod warstwą orną. Tak zlokalizowany zabytek archeologiczny narażony jest bowiem na ciągłe niszczenie (np. głęboka orka) lub jednorazowe zniszczenie (np. inwestycja ziemna). Dlatego przepisy w/w ustawy i w/w rozporządzenia określają zasady prowadzenia działań ziemnych (inwestycyjnych) w obszarze stanowisk archeologicznych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu. Przede wszystkim zasady te muszą być uwzględnione w mpzp czyli w dokumentach prawa miejscowego.

Projekty inwestycji winny być opiniowane lub uzgadniane z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Jeżeli tego wymagają przepisy musi być wydane inwestorowi pozwolenie konserwatorskie na prace ziemne, a archeologowi prowadzącemu nadzór pozwolenie na badania archeologiczne.

W obszarach stanowisk archeologicznych i w ich bezpośrednim otoczeniu można wykonywać wszystkie prace ziemne pod warunkiem prowadzenia nadzoru archeologicznego i ratowniczych badań wykopaliskowych.

W myśl przepisów w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ochroną konserwatorską objęte są wszystkie stanowiska archeologiczne zlokalizowane na obszarze gminy Ozimek. Stanowiska archeologiczne objęte ewidencją.

W obrębie Gminy Ozimek nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego. Wszystkie ujęte są w wojewódzkiej ewidencji stanowisk archeologicznych oraz w ewidencji gminnej. Wszystkie chronione są zgodnie z prawem miejscowym.

Stanowiska archeologiczne objęte Ewidencją

W obrębie Gminy Ozimek brak jest stanowisk wpisanych do Rejestru Zabytków Archeologicznych. Poniżej w układzie tabelarycznym podane są wszystkie stanowiska archeologiczne znajdujące się na terenie Gminy Ozimek. Wymienione są w kolejności numeracji stanowisk w obrębie miejscowości z określeniem ich lokalizacji według numeracji działek z Ewidencji Gruntów. Część stanowisk nie posiada określonej lokalizacji, pozwalającej na umiejscowienie danego stanowiska, jednak znajdują się one w Ewidencji Zabytków Archeologicznych prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu.

L.p.	Miejscowość	St. AZP	Typ stanowiska - funkcja	Chronologia – kultura	Lokalizacja
1.	Antoniów	1	Ślad osadniczy	kultura dołkowo - grzebykowa	brak lokalizacji
2.	Biestrzynnik	1	Punkt osadniczy	XIV-XV w.	ok. 600 m na W. od pkt. wysokość 192,8
3.	Dylaki	1	Punkt osadniczy	epoka kamienia, XIV – XV w.	dz. Gr. Nr 24/1
4.	Dylaki	2	Ślad osadnictwa	epoka brązu	brak lokalizacji
5.	Krasiejów	1	Kurhan?	XI-XII w.	okk. 1350 m na W. od kościoła
6.	Krasiejów	2	Grodzisko?	średniowiecze?	brak lokalizacji
7.	Krasiejów	3	Punkt osadniczy	kultura łużycka, średnio wiecze, nowożytność	ok. 250 m na W. od kościoła
8.	Krasiejów	4	Punkt osadniczy	pradzieje, wczesne śred. (IX-X w.), późne średn.	ok. 100 m na W. od kościoła
9.	Krasiejów	5	Ślad osadnictwa	neolit	ok. 250 m na N. od mostu na rzece Myślina
10.	Krzyżowa Dolina	1	Punkt osadniczy	?	ok. 1800 m na SW od leśniczów
11.	Krzyżowa Dolina	2	Osada	kultura przeworska (faza D)	dz. gr. nr 262,263
12.	Krzyżowa Dolina	3	Punkt osadniczy	pradzieje	dz.gr.nr 447/191, 581/190,435/192
13.	Ozimek	1	Ślad osadnictwa	epoka kamienia	brak lokalizacji
14.	Ozimek	2	Ślad osadnictwa	epoka kamienia	brak lokalizacji
15.	Ozimek	3	Ślad osadnictwa	epoka kamienia	brak lokalizacji
16.	Ozimek	4	Ślad osadnictwa	epoka kamienia	brak lokalizacji
17.	Ozimek	5	Ślad osadnictwa	epoka kamienia	brak lokalizacji
18.	Ozimek	6	Ślad osadnictwa	epoka kamienia	brak lokalizacji
19.	Ozimek	7	Ślad osadnictwa	średniowiecze	brak lokalizacji
20.	Nowa Schodnia	1	Cmentarzysko	kultura przeworska (okres wpływów rzymskich)	ok. 750 m na E od przejazdu kolejow
21.	Schodnia	1	Osada, punkt osadniczy	kultura przeworska (późny okres wpływ. rzym.), późne średniowiecze	dz. gr. nr 516/236, 518/237
22.	Schodnia	2	Osada	wczesne średniowiecze	brak lokalizacji
23.	Schodnia	3	Punkt osadniczy	późne średniowiecze	dz. gr. nr 358
24.	Szczedrzyk	2	Punkt osadniczy	późne średniowiecze	brak lokalizacji
25.	Szczedrzyk	3	Cmentarzysko	?	brak lokalizacji
26.	Szczedrzyk	4	Punkt osadniczy	pradzieje, średniowiecze	brak lokalizacji
27.	Szczedrzyk	6	Ślad osadnictwa	neolit	brak lokalizacji

28.	Szczedrzyk	5	Punkt osadniczy	kultura łużycka (epoka brązu), IX – X w.	brak lokalizacji
29.	Szczedrzyk	7	Punkt osadniczy	XIV w.	brak lokalizacji
30.	Szczedrzyk	8	Punkt osadniczy	średniowiecze	brak lokalizacji
31.	Szczedrzyk	9	Osada, punkt osadniczy	kultura przeworska (III-IV w), średniow.	brak lokalizacji
32.	Szczedrzyk	10	Punkt osadniczy	X-XI w.	brak lokalizacji
33.	Szczedrzyk	13	Osada	IX-XI w.	brak lokalizacji
34.	Szczedrzyk - Pustków	14	Ślad osadnictwa	epoka kamienia	brak lokalizacji
35.	Szczedrzyk	15	Punkt osadniczy	?	brak lokalizacji
36.	Szczedrzyk	16	Punkt osadniczy	?	dz. gr. nr 408/ 1
37.	Krasiejów	6	Pracow. krzemienia?, punkt osad.	mezolit, pradziej, XIV-XV w.	wydma piaszcz. w Myślince Krasiej.

5.4.4 Zabytki „ruchome”

Aktualnie obowiązujące przepisy nie zezwalają na działania w zakresie konserwacji i renowacji zabytków sztuki i rzemiosła artystycznego, instrumentów muzycznych oraz drobnych zabytków techniki, łącznie zwanymi zabytkami „ruchomymi” bez wiedzy i zgody właściwego terytorialnie Ochrony Zabytków. W odniesieniu do Gminy Ozimek właściwymi są: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Opolu oraz Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu.

Samorządy terytorialne, zgodnie z przepisami mają więc jedynie obowiązek prowadzenia działań zabezpieczających zabytki „ruchome” przed zniszczeniem lub dewastacją, wobec tych obiektów, które stanowią ich własność bądź znajdują się w ich użytkowaniu. Dodatkowo, gminne „Plany ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego lub innych zagrożeń” winny obejmować wszystkie zabytki „ruchome” wpisane do Rejestru Zabytków, także te, które nie stanowią własności lub nie są w użytkowaniu Gminy.

Gminny Plan Ochrony Zabytków na Wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych został dla Gminy Ozimek opracowany w 2005 roku i zatwierdzony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu oraz Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Opolskiego w Opolu mający od tego czasu moc obowiązującą.

A. Zabytki „ruchome” stanowiące własność lub użytkowane przez Gminę

Pod opieką samorządu gminnego znajdują się dwa zabytki „ruchome”:

- Ozimek – ul. Wyzwolenia, koło nr 59 – krzyż przydrożny z żeliwnym, secesyjnym krucyfiksem (odlewem Huty Małapanew) – początek XX w.
- Schodnia ul. Powstańców Śląskich, koło nr 46 – dzwonek umarłych – około 1700 r., odnowiony w latach 1945, 1970 i 2006 r.

B. Zabytki „ruchome” nie stanowiące własności Gminy

W obrębie Gminy Ozimek znajdują się następujące zabytki „ruchome”:

- Dylaki – wyposażenie kościoła parafialnego rzymsko katolickiego p.w. św. Antoniego
- Grodziec – wyposażenie kościoła parafialnego rzymsko-katolickiego p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Wojciecha – wpisane do Rejestru Zabytków
- Krasiejów - wyposażenie kościoła parafialnego rzymsko-katolickiego p.w. św. Małgorzaty – wpisane do Rejestru Zabytków
- Szczedrzyk – wyposażenie kościoła parafialnego rzymsko-katolickiego p.w. św. Mikołaja

Wszystkie wymienione powyżej zabytki „ruchome”, stanowią własność kościelną i pozostają w użytkowaniu parafii Dylaki, Grodziec, Krasiejów i Szczedrzyk.

5.4.5 Zabytki techniki

Zgodnie z zaleceniami Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 26.05.2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków (Dz. U. 2011 nr 113,

poz. 661) dla zabytków techniki wykonano karty adresowe i włączono je do Gminnej Ewidencji Zabytków. Na terenie gminy Ozimek znajduje się obecnie 15 obiektów zabytkowych, stanowiących nieruchome zabytki techniki, w tym dwa obiekty są wpisane do Rejestru Zabytków. Zabytki techniki, należące również do Gminnej Ewidencji Zabytków. Są to:

1. Ozimek – most wiszący żeliwny – ul. Hutnicza
2. Ozimek – Huta Małapanew - budynek produkcyjny metali kolorowych – ul. Kolejowa
3. Ozimek – Huta Małapanew hala oczyszczalni - ul. Kolejowa 1
4. Ozimek, ul. Dworcowa 1 - wodociągowa wieża ciśnień
5. Dylaki, ul. Szkolna 4 - zespół młyna wodnego
6. Grodziec, ul. Tartaczna 27 (daw. nr 13) - młyn elektryczny
7. Krasiejów, ul. Młyńska - młyn wodny
8. Schodnia, ul. Powstańców Śląskich 56 - młyn wodny w zagrodzie
9. Szczedrzyk, Plac 1 Maja 1 - kuźnia
10. Szczedrzyk, ul. Wyzwolenia 6 - kuźnia
11. Biestrzynnik, ul. Ozimska 25 - piekarnia
12. Grodziec, ul. Częstochowska 125 - piekarnia
13. Antoniów, ul. Dylakowska - most drogowy
14. Biestrzynnik, ul. Ozimska - most drogowy
15. Krasiejów, ul. Sporacka - most drogowy.

5.4.6 Zabytkowe układy zieleni kształtowanej

Tereny te najczęściej stanowią integralną część jednego z obszarów chronionych strefą „A”, „B” lub „K” choć niekiedy występują samotnie.

Teren zabytkowych założeń zieleni należy zachować w granicach historycznych. Nie należy dzielić tych terenów na działki użytkowe, a w miarę możliwości zachować własność całości lub dążyć do scalania gruntów przez jednego właściciela.

Na obszarach chronionych założeń zieleni wprowadza się zakaz prowadzenia jakichkolwiek inwestycji bez uzgodnienia z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

Wszelkie prace porządkowe i renowacyjne należy prowadzić w uzgodnieniu z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Gdy nie przewiduje się prac renowacyjnych należy pozostawić zbiorowisko naturalnej sukcesji przyrodniczej. W miarę możliwości należy zachować dawne funkcje poszczególnych części zespołów pałacowych, folwarki jako tereny gospodarcze, polany parkowe jako łąki krajobrazowe (bez wprowadzania nasadzeń), tereny zadrzewione jako naturalne masywy zieleni. Prace melioracyjne powinny być projektowane i prowadzone w ten sposób, aby nie niszczyć naturalnych zadrzewień, zwłaszcza tych rosnących nad brzegami cieków wodnych. Prace melioracyjne winny dążyć do odtworzenia dawnego systemu wodnego.

Aleje i szpalery należy konserwować odtwarzając i uzupełniając ubytki tymi samymi gatunkami drzew. Są to bowiem naturalne pasy ochronne, których kontynuację powinno się przewidzieć w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i planach zadrzewień. Zalecane jest stosowanie do obsadzeń gatunków drzew trwałych i długowiecznych. Postuluje się połączenie poszczególnych założeń zielonymi pasami zadrzewień zlokalizowanymi wzdłuż cieków wodnych, alej, grup zadrzewień śródpolnych tworząc ciągi ekologiczne.

Na terenie Gminy Ozimek są 2 zabytkowe układy zieleni kształtowanej znajdujące się w Rejestrze Zabytków, natomiast w Gminnej Ewidencji Zabytków ujętych jest 9 pozostałych zabytkowych zespołów zieleni kształtowanej:

- Ozimek, ul. Cmentarna – cmentarz ewangelicko-augsburski
- Ozimek, ul. Wyzwolenia – dawny cmentarz ewangelicki i katolicki, ob. park pocmentarny
- Biestrzynnik, ul. Poliwoda – dawny park dworski
- Biestrzynnik, cmentarz komunalny – przy drodze do wsi Dylaki
- Grodziec, ul. Tartaczna - cmentarz parafialny rzymsko-katolicki
- Krasiejów, ul. Brzeziny - cmentarz parafialny rzymsko-katolicki

Schodnia, ul. Powstańców - cmentarz parafialny rzymsko-katolicki
Szczedrzyk, ul. Cmentarna - cmentarz parafialny rzymsko-katolicki
Szczedrzyk, ul. Opolska - cmentarz przykościelny rzymsko-katolicki.

5.4.7 Strefy ochrony konserwatorskiej

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ozimek powinno określić maksymalny zasięg przestrzenny oraz ogólne zasady i sposób zagospodarowania następujących stref:

- A – ścisłej ochrony konserwatorskiej
- B – pośredniej ochrony konserwatorskiej
- K – ochrony krajobrazu kulturowego.

Strefy te winny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

5.4.7.1 Strefa A – ścisłej ochrony konserwatorskiej

Obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. Jest to obszar uznany za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne.

W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Zakres ochrony konserwatorskiej wymaga zachowania bryły obiektów i dachów co do kształtu i materiału, podziałów elewacji, stolarki okiennej i drzwiowej, architektonicznego wystroju.

Szczegółowe standardy zabudowy i zagospodarowania terenu należy określić na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Powinny one uwzględniać następujące cele:

- zachowanie historycznego układu przestrzennego tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrza urbanistycznych i kompozycji zieleni,
- konserwacja zachowanych głównych elementów układu przestrzennego, szczególnie: posadzki (nawierzchnie, cieki i zbiorniki wodne, sposób użytkowania gruntów), ścian (zabudowa, zieleń) oraz dążenie do usunięcia elementów uznanych za zniekształcające założenia historyczne i odtworzenia elementów zniszczonych w oparciu o szczegółowe warunki określone każdorazowo przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków,
- dostosowanie nowej i modernizowanej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej, w zakresie sytuacji, skali, bryły, geometrii dachów, podziałów elewacji architektonicznych, proporcji powierzchni murów,
- usunięcie lub przebudowa obiektów dysharmonizujących,
- dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zabytkowego zespołu i jego poszczególnych obiektów, nawiązanie do ich programu historycznego i eliminacji uciążliwych funkcji.

W obrębie strefy „A” wszelka działalność budowlana dotycząca obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub na mocy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz podziały nieruchomości naruszające i zmieniające zabytkowy układ urbanistyczny wymagają pisemnego zezwolenia Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W strefie „A” ochronie podlegają wszelkie znaleziska archeologiczne. Ustala się wymóg uzyskania zezwolenia Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na podjęcie prac ziemnych, prowadzonych w obrębie stanowisk archeologicznych. W wypadku podejmowania inwestycji budowlanych inwestor musi zapewnić nadzór archeologiczny nad pracami ziemnymi lub badań ratowniczych.

W obrębie Gminy Ozimek - strefa „A” obejmuje :

wszystkie obiekty wpisane do Rejestru Zabytków tj.:

- 5 obiektów architektury i budownictwa znajdujące się w mieście Ozimku (kościół ewangelicki) i we wsiach Jedlice (dwór „Beatka” i budynki mieszkalne dawnego osiedla hutniczego), Grodziec (kościół parafialny rzymsko-katolicki) oraz Krasiejów (kościół parafialny rzymsko-katolicki),
- 2 obiekty zabytkowych założeń zieleni kształtowanej (pozostałość osiedla hutniczego – okrągły plac ze studnią i starymi klonami, zbiorowa mogiła powstańców śląskich na cmentarzu parafialnym) w Krasiejowie,

– 3 zabytki techniki znajdujące się w mieście Ozimku (most wiszący) i w Jedlicach (budynki Huty Szkła „Jedlice” i kanał roboczy nawadniający).
zachowany układ przestrzenny zespołu dawnego osiedla hutniczego oraz Huty Szkła „Jedlice” w Jedlicach wraz z korytem kanału roboczego nawadniającego.

5.4.7.2 Strefa B – pośredniej ochrony konserwatorskiej

Obejmuje obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. Zakres ochrony konserwatorskiej wymaga zachowania bryły obiektów i dachów, co do kształtu i materiału, podziałów elewacji, stolarki okiennej i drzwiowej oraz wystroju architektonicznego, w odniesieniu do obiektów objętych ochroną konserwatorską. Szczegółowe standardy zabudowy i zagospodarowania terenu należy określać na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Powinny one uwzględniać następujące cele:

- dążenie do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, przede wszystkim układu dróg i rodzaju ich pokrycia oraz podziału działek i sposobu ich zagospodarowania,
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów o wartościach kulturowych,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy bryły zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej.

W strefie tej należy prowadzić działalność inwestycyjną uwzględniając istniejące już związki przestrzenne i planistyczne. Wszelkie prace ziemne prowadzone w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być prowadzone po uzgodnieniu z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W obrębie Gminy Ozimek strefy „B” obejmują:

- dla wsi Grodziec, Krasiejów i Szczedrzyk – zespoły kościołów parafialnych z plebaniami, w tym dla wsi Szczedrzyk, zespół obejmujący również teren przykościelny z cmentarzem przykościelnym,
- dla wsi Dylaki – Biestrzynnik, Grodziec, Krasiejów, Schodnia, Szczedrzyk - tereny aktualnie czynnych cmentarzy rzymsko-katolickich,
- dla wsi Biestrzynnik – zespół dworsko-parkowy z zachowanymi zabudowaniami folwarcznymi, zespołem zabytkowej zieleni kształtowanej oraz historycznym układem dróg,
- dla wsi - Antoniów, Chobie, Dylaki, Grodziec, Krasiejów, Krzyżowa Dolina, Mnichus, Pustków, Schodnia, Szczedrzyk – tradycyjne układy wiejskie wsi z zachowanymi historycznymi układami dróg, tradycyjną linią zabudowy i usytuowania zagród,
- dla miasta Ozimek - stare centrum miasta z Hutą Małapanew i mostem wiszącym oraz zespołem kościoła i cmentarza ewangelicko-augsburskiego razem z dawnym cmentarzem ewangelicko – katolickim, ob. parkiem pocmentarnym,
- dla innych miejscowości wszystkie obiekty zabytkowe znajdujące się w Ewidencji.

5.4.7.3 Strefa W i OW – ochrony archeologicznej

Wszelkie prace ziemne w obrębie wszystkich stanowisk archeologicznych muszą być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi przez archeologów na koszt inwestora. O terminie rozpoczęcia prac ziemnych i wyborze wykonawcy ratowniczych badań archeologicznych należy powiadomić Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na inwestorze i wykonawcy ciąży obowiązek każdorazowego powiadamiania Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wszelkich nowych znaleziskach archeologicznych, zgodnie z art. 32 ust 1 oraz art. 33 ust 1 ustawy z dnia 23.07.2003 r. W przypadku nowych odkryć archeologicznych niezbędne jest przeprowadzenie badań ratowniczych archeologicznych celem zabezpieczenia i udokumentowania znalezisk. Stanowiska naziemne - takie jak grodziska czy kurhany – czyli trwałe elementy krajobrazowe, nie mogą być zabudowane, przeobrażane, niwelowane, a wszelkie roboty ziemne w ich obrębie są dopuszczalne wyłącznie za zgodą Ministra Kultury.

Stanowiska płaskie – ukryte pod ziemią – mogą być objęte różnorodnymi pracami ziemnymi po uprzednim przebadaniu wykopaliskowym i stosownym udokumentowaniu.

Użytkowanie rolnicze gruntu zawierającego relikty kulturowe, nawet jeśli na powierzchni terenu i w warstwie ornej występują zabytki ruchome, może być prowadzone bez przeszkód, z wyłączeniem głębokiej orki.

Dla ochrony zabytków archeologicznych wytyczne wyróżniają 2 następujące strefy:

- strefa „W” – ochrony archeologicznej,
- strefa „OW” – obserwacji archeologicznej.

Strefa „W” – ochrony archeologicznej.

Jest to obszar występowania zwartych nawarstwień lub nagromadzeń pozostałości kulturowych pradziejowych i historycznych. Wszelkie roboty ziemne w strefie „W” muszą być prowadzone wyłącznie za pozwoleniem Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z warunkami tegoż zezwolenia, a w wypadku stanowisk naziemnych za zgodą Ministra Kultury.

W obrębie Gminy Ozimek strefa „W” obejmuje:

- 37 stanowisk archeologicznych (wg ewidencji Archeologicznego Zdjęcia Polski - AZP) częściowo zlokalizowanych na mapie topograficznej w skali 1:25.000, wynikających ze stanu i funkcjonowania środowiska kulturalnego.

Strefa OW – obserwacji archeologicznej

Są to tereny w pobliżu powyższych obszarów lub w innych miejscach o dużym prawdopodobieństwie występowania nowych znalezisk, które stanowią strefę przypuszczalnego występowania znalezisk archeologicznych. W jej obrębie wszelkie prace ziemne i wykopy budowlane winny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym, po uprzednim zgłoszeniu i uzyskaniu zgody od Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu.

Wszelkie inwestycje planowane na obszarach objętych strefą „OW” powinny być uzgodnione z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Opolu.

W obrębie Gminy Ozimek strefa „OW” pokrywa się ze strefą „W”.

5.4.7.4 Strefa K – ochrony krajobrazu kulturowego

Obejmuje tereny krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym, znajdujące się w jego otoczeniu lub obszarze, o ukształtowanym w wyniku działalności ludzkiej wyglądzie. Szczegółowe standardy zabudowy i zagospodarowania terenu należy określić na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Standardy te powinny uwzględniać następujące cele:

- restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ewentualnie z częściowym ich odtworzeniem,
- ochronę krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem,
- ochronę form i sposób użytkowania takich terenów jak: rozłogi pól, układy dróg, miedz, zadrzewień śródpolnych, alej, szpalerów, grobli, stawów, przebiegi cieków wodnych, z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i form użytkowania,
- zaleca się, aby nową zabudowę poddać szczegółowym rygorom odnośnie gabarytów i sposobu kształtowania bryły, ustalić za dopuszczalne co najwyżej 2 kondygnacje z dachami o stromych połaciach, krytych dachówką ceramiczną, ewentualnie z użytkowym poddaszem skrytym w dachu.

Jest to strefa ochrony wszelkich elementów krajobrazotwórczych (drogi, zespoły zieleni – np. lasy, ciek wodny i inne), wobec których jakiegokolwiek ingerencje winny być uzgadniane z Opolskim Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków.

W obrębie gminy Ozimek w strefie „K” znajduje się 5 stref ochrony krajobrazu kulturowego. Są to:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu – Lasy Stobrawsko-Turawskie znajdujący się na obrzeżach doliny Małej Panwi.
2. Obszar Doliny Kopalnej Małej Panwi, określony w studium, przewidziany do ochrony w postaci Parku Krajobrazowego.
3. Obszar głównego korytarza ekologicznego w dolinie rzeki Mała Panew oraz korytarze ekologiczne w dolinach rzek Ligawa i Myślina, określone w studium.

4. Stanowisko przyrody nieożywionej „Trias” przeznaczone do ekspozycji w formie parku technologiczno-krajobrazowego „Dinopark” w Krasiejowie.
5. Pomniki przyrody – 6 dębów szypułkowych w Biestrzynniku - Poliwodzie (1 egz.) i Krasiejowie (5 egz.).

5.5 Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy

Najcenniejszym obiektem w gminie Ozimek jest most wiszący usytuowany przy Hucie Małapanew, lecz będący własnością Gminy Ozimek. Jest to obecnie najstarszy, czynny, żeliwny most wiszący w Europie. W związku z tym wskazane byłoby wystąpienie Gminy Ozimek do Ministra Kultury o uznanie tego mostu za pomnik historii techniki.

Wyróżnikiem gminy jest JuraPARK w Krasiejowie wraz z Muzeum Paleontologicznym. Odsonięte w trakcie eksploatacji kopalni odkrywkowe prehistoryczne pokłady geologiczne okazały się być cmentarzyskiem świata roślinnego i zwierzęcego pradziejów i odkryciem o europejskiej wadze. Wśród zidentyfikowanych w Krasiejowie dinozaurów jest również silesaur (*Silesaurus opolensis*) – gatunek odkryty po raz pierwszy. Teren wykopalisk stał się ośrodkiem naukowym, edukacyjnym, rozrywkowym i wypoczynkowym, stanowiąc atrakcję na skalę ogólnopolską.

6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Ozimka kształtowała się przez wiele wieków i miała na nią wpływ uwarunkowania o różnej genezie. Do najważniejszych czynników należą: uwarunkowania historyczne, uwarunkowania przyrodnicze (w tym pokrycie terenu – lasy, ukształtowanie terenu) oraz trwałe elementy zagospodarowania zarówno naturalne jak antropogeniczne, takie jak: rzeki, drogi wysokich klas technicznych, tereny kolejowe, zamknięte tereny wojskowe, które stanowią bariery przestrzenne.

W Ozimku są nimi rzeka Mała Panew, droga krajowa 46, tereny kolejowe. Są one do przekroczenia jedynie w miejscach wyznaczonych przepraw: mostów, wiaduktów, przejść dla pieszych, przy czym linia kolejowa PKP stanowi barierę o relatywnie niskiej uciążliwości (sporadyczny ruch pociągów) i nie jest tak istotna jak DK 46.

Struktura przestrzenna Ozimka świadczy o tym, że powstała ona poprzez połączenie w jeden organizm jednostek osadniczych, miasta Ozimka i gmin wiejskich. W strukturze gminy wyróżnia się 13 jednostek strukturalnych o następujących podstawowych funkcjach:

- miasto Ozimek – lokalny ośrodek wielofunkcyjny, oraz sołectwa:
 - Antoniów – funkcja mieszkaniowa,
 - Biestrzynnik - funkcja rolnicza, osadnicza i znaczące predyspozycje do funkcji turystycznych (m.in. agroturystyka),
 - Chobie - funkcja rolnicza, osadnicza i predyspozycje do funkcji turystycznych (m. in. agroturystyka),
 - Dylaki - funkcja rolnicza, osadnicza i predyspozycje do funkcji turystycznych (m. in. agroturystyka),
 - Grodziec - funkcja osadnicza i predyspozycje do funkcji rekreacji i wypoczynku,
 - Jedlice – funkcja osadnicza,
 - Krasiejów - funkcja rolnicza, osadnicza i turystyczna,
 - Krzyżowa Dolina – funkcja rolnicza i predyspozycje do funkcji agroturystycznej,
 - Mnichus – funkcja rolnicza i agroturystyczna,
 - Pustków – funkcja rolnicza,
 - Schodnia – funkcja rolnicza,
 - Szczedrzyk – funkcja osadnicza, wytwórcza, rolnicza i rekreacyjna.

Dominujące w strukturze przestrzennej miasta Ozimka są dwie funkcje terenów:

- zabudowa mieszkaniowa z usługami różnego typu i różnej wielkości - usytuowana popółnocnej i północno – zachodniej części miasta,
- zabudowa techniczno – produkcyjna zlokalizowana na południe i południowy – zachód rzeki Mała Panew.

Ściśle związanymi z miastem są wsie: Antoniów, Krasiejów, Nowa Schodnia i Schodnia. Ze względu na praktyczne wyczerpanie się rezerw rozwojowych miasta (zwłaszcza w zakresie budownictwa mieszkaniowego), stanowią one naturalne zaplecze jego rozwoju.

Procesy urbanizacyjne, zwłaszcza w ostatnim dwudziestolecu, wyrażające się m. in. rozwojem zabudowy mieszkaniowej wzdłuż głównych dróg spowodowały zatarcie wyraźnych granic pomiędzy niektórymi

jednostkami. Zatarciu uległy granice pomiędzy miastem Ozimkiem i Schodnią, Antoniowem, Jedlicami, Krasiejowem oraz granice pomiędzy sołectwami Schodnia i Pustków czy Szczedrzyk i Pustków. Pozostałe sołectwa (wsie sołeckie) otoczone kompleksami terenów rolnych i lasów wyraźnie wyodrębniają się w strukturze gminy.

6.1 Uwarunkowania przyrodnicze

Na terenie Gminy Ozimek ochronie podlegają na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

1. 5 pomników przyrody ożywionej (łącznie 8 drzew)
2. Użytek ekologiczny „Antoniów”,
3. Obszar chronionego krajobrazu „Lasy Stobrawsko – Turawskie”
4. Stanowisko dokumentacyjne „Trias” w Krasiejowie;

Pomniki przyrody ożywionej

Ogółem w gminie Ozimek zostało ustanowionych 5 pomników przyrody ożywionej, na podstawie decyzji Wojewody Opolskiego z dnia 7.11.2005 r. (Dz. U. Woj. Opolskiego nr 72, poz. 2231):

- 4 pojedyncze drzewa z gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*),
- grupa drzew z gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*).

Użytek ekologiczny

Użytek ekologiczny „Antoniów” (nr rejestru wojewódzkiego 693) o powierzchni 1,83 ha (bagny śródleśne), ustanowiony został, na gruntach Skarbu Państwa, dnia 22 grudnia 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Nr 109 poz. 2304).

Obszar chronionego krajobrazu

Znaczna część gminy Ozimek na mocy Rozporządzenia Nr 0151/P/16/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, została objęta ochroną prawną w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko - Turawskie” o łącznej powierzchni 118.367 ha, z czego w granicach Ozimka ok.11.150 ha. Obszary chronionego krajobrazu powołuje się w celu zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach środowiska. Głównym powodem ich powoływania jest:

- pełnienie funkcji korytarza ekologicznego,
- stanowienie obszarów predestynowanych do rozwoju turystyki i wypoczynku.

Działalność gospodarcza na takim obszarze nie ulega poważniejszym ograniczeniom, lecz powinna być prowadzona w sposób nie naruszający stanu względnej równowagi ekologicznej. Reżim prawny obszaru chronionego krajobrazu powinien z jednej strony zapewnić ochronę przed uciążliwościami przemysłowymi, a z drugiej – wykorzystać te tereny dla celów ekoturystyki i produkcji zdrowej żywności.

W myśl postanowień ustawy o ochronie przyrody obszar chronionego krajobrazu to obiekt pełniący poza funkcją przyrodniczo - krajobrazową funkcję turystyczno-rekreacyjną. Lasy Stobrawsko - Turawskie, ze względu na przewagę borów sosnowych mających duże walory bioterapeutyczne (działają kojąco, przeciwastmatycznie i odkażająco), posiadają duże znaczenie dla turystyki i wypoczynku mieszkańców okolicznych miast.

Dolina Małej Panwi zapewnia łączność przestrzenną ekologicznego systemu przestrzennego Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie z korytarzem ekologicznym doliny Odry i obszarem węzłowym o randze międzynarodowej Dolina Środkowej Odry. Podobne znaczenie funkcjonalne ma dolina Libawy i Myślina. Doliny te tworzą korytarze ekologiczne o randze regionalnej łączące obszary węzłowe Lasy Stobrawskie z doliną Odry. Uzupełnieniem przyrodniczych połączeń zewnętrznych gminy związanych z dolinami rzek są kompleksy leśne.

Stanowisko dokumentacyjne „Trias”

W Krasiejowie zlokalizowane jest stanowisko dokumentacyjne „Trias” (wywierzyisko paleontologiczne z okresu triasowego na terenie kopalni iłów) ustanowione w 2003 r., którego celem jest zabezpieczenie i zachowanie dla potrzeb naukowych i dydaktycznych skamieniałych szczątków prehistorycznych zwierząt o wybitnej wartości przyrodniczej. W profilu geologicznym odkryto wiele interesujących skamieniałych szczątków kostnych występujących tu w dwóch warstwach. W jednej występują głównie kości zwierząt lądowych, m.in. aetozaurów oraz prawie kompletne szkielety najstarszego roślinożernego

przedstawiciela linii genealogicznej dinozaurów i najstarszego pradinozaura w Europie (*Silesaurus opolensis*). W drugiej warstwie występują głównie szczątki zwierząt wodnych i błotnych takich jak fitozauury i metopozauury jak również fragmenty należące do roślin (m.in. fragment pnia, odcisk ulistnionej gałązki oraz najprawdopodobniej łuskę nasienną rośliny zwanej walcją, należącej do wymarłej grupy roślin nagonasiennych).

6.2 Uwarunkowania historyczne

Na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ochronie podlegają:

1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków wg wykazu zamieszczonego w rozdz. 5.3. „Zabytki objęte prawnymi formami ochrony”,
2. 546 obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków wg wykazu, w rozdz. 5.4. „Zabytki w Gminnej Ewidencji Zabytków.”,
3. 37 stanowisk archeologicznych wg. wykazu w rozdz. 5.4.3. „Zabytki archeologiczne”,
4. 5 stref ochrony krajobrazu kulturowego „K” wg. wykazu w rozdz. 5.4.7 „Strefy ochrony konserwatorskiej”.

7. Założenia programowe

7.1 Priorytety programu opieki nad zabytkami

Priorytet I. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania:

- Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy (w ramach opracowanego planu remontów).
- Opracowanie długofalowego, uwzględniającego kompleksowość, działań planu remontów zabytkowych obiektów znajdujących się w zasobach komunalnych.
- Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy.
- Zmiana sposobu użytkowania lub adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych (będących własnością gminy) do nowych funkcji.
- Rewaloryzacja zespołów zabytkowej zieleni (w tym gminnych parków, cmentarzy, obszarów nieczynnych cmentarzy).
- Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach nie będących własnością gminy w postaci stosownej uchwały dotyczącej dotacji na prace remontowo – konserwatorskie przy zabytkach ruchomych i nieruchomych.
- Rewaloryzacja obszarów i obiektów zabytkowych przemysłowych z możliwością ich adaptacji do nowych funkcji.
- Zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montażem instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, znakowanie i ewidencjonowanie zabytków ruchomych itp.).
- Opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych.

Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne turystyczne i edukacyjne:

- Określenie zasad i konsekwentne ich wdrażanie w zakresie umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych.
Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: gminnych parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy, dawnych parkach dworskich itp.
- Opracowanie projektu rewaloryzacji oraz realizacja (w nawiązaniu do historycznych) nawierzchni i ciągów pieszych w obrębie zabytkowych śródmieść.
- Iluminacja najcenniejszych zabytków gminy.

Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami:

- Współpraca z urzędami pracy w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych,

porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną.

- Szkolenie osób bezrobotnych w rzemiosłach związanych z tradycyjną sztuką budowlaną.
- Wspieranie utrzymywania na rynku pracy zanikających rzemiosł i zawodów (np. poprzez realizację Hallandzkiego Modelu Konserwacji Zabytków, w myśl zasady „ratować zabytki, ratować prace, ratować rzemiosło”).
- Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych w zabytkowych obiektach budownictwa drewnianego oferujących wypoczynek i rozrywkę (regionalne potrawy, zwyczaje itp.) oparte na miejscowych tradycjach.
- Wspieranie rozwoju muzeów regionalnych, skansenów, izb pamięci itp.

Priorytet II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego:

- Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków) oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy.
- Wdrażanie zapisów programów rewitalizacji, studiów widokowo-krajobrazowych, studiów historyczno-urbanistycznych, katalogów typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego w realizacji zagospodarowania przestrzennego gminy (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).
- Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i funkcji).
- Walka z samowolami budowlanymi.
- Ochrona panoram oraz przedpoli widokowych wsi i miast o wartościach kulturowych.

Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy:

- Powołanie parku kulturowego i sporządzenie planu jego ochrony oraz opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego tego obszaru.
- Wystąpienie do wojewódzkiego konserwatora zabytków z wnioskiem o wpisanie do rejestru zabytków cennych obszarów i obiektów zabytkowych (m.in. układów urbanistycznych i ruralistycznych).

Ochrona układów ruralistycznych na obszarach wiejskich:

- Poprawa ładu przestrzennego wsi oraz zapobieganie rozpraszaniu osadnictwa poprzez: ochronę historycznie ukształtowanego układu dróg historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych oraz relacji przestrzennych pomiędzy zespołami zabytkowej zabudowy,
- wypełnianie zabudową wolnych działek budowlanych w obszarach centrów wsi oraz historycznych siedlisk w zgodzie z historyczną kompozycją danego układu i gabarytami oraz formą architektoniczną tworzącej go zabudowy,
- wyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów pod zabudowę na zasadzie kontynuacji historycznych siedlisk.

Priorytet III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy:

- Udostępnienie informacji o zabytkach gminy na stronie internetowej gminy.
- Utworzenie gminnego systemu informacji i promocji (bazy danych) środowiska kulturowego.
- Opracowanie mapy zabytków gminy, jako atrakcyjnej graficznie, formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego.

Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym:

- Organizowanie szkoleń związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i udział w nich.
- Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych.
- Inicjowanie i organizowanie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w gminach.
- Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy.

- Popularyzacja dobrych realizacji konserwatorskich i budowlanych przy zabytkach, popularyzacja dobrych praktyk projektowych przy zabytkach, a także zagospodarowaniu obszarów oraz terenów cennych kulturowo, przyrodniczo i krajobrazowo.
- Organizowanie konkursów na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego.
- Ustanowienie i przyznawanie nagrody za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i ochrony kultury materialnej gminy (w tym prac magisterskich i dyplomowych).
- Opracowanie cyklu szkoleń, wraz z materiałem, skierowanego do przedstawicieli wspólnot mieszkaniowych, mających na celu promowanie standardów w zakresie rewaloryzacji i remontowania obiektów zabytkowych oraz możliwości pozyskiwania funduszy na ten cel, a także sprawnego zarządzania nimi.
- Wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć.

Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym:

- Prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków (z zastosowaniem komputerowej bazy danych).
- Wykonywanie prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, badania historyczno-architektoniczne, katalogi typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego).
- Finansowanie wykonania inwentaryzacji architektoniczno-konserwatorskie zagrożonych obiektów zabytkowych.

Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej:

- Opracowanie szlaków turystycznych (np. pieszych, rowerowych, konnych, samochodowych, wodnych) wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego.
- Utworzenie i modernizacja elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej.
- Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (np. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego gminy.

7.2 Kierunki działań programu opieki nad zabytkami

7.2.1 Proponowane postulaty dotyczące zabytków architektury i budownictwa

W Gminie Ozimek najwartościowszym zespołem jest pozostałość dawnego zespołu osiedla hutniczego i Huty Szkła „Jedlice”, która jest wpisana do Rejestru Zabytków. Niestety budynki huty po remoncie straciły część walorów zabytkowych (głównie budynek dyrekcji). Dlatego proponuje się opracowanie kart ewidencyjnych tzw. „białych” zespołu dawnej Huty Szkła „Jedlice” i osiedla hutniczego a docelowo studium konserwatorskiego zespołu dawnej Huty Szkła „Jedlice” wraz z osiedlem hutniczym.

Zabezpieczenia przed zniszczeniem wymaga pilnie zachowana trwała ruina zabytkowego młyna w Krasiejowie, dla którego należy także opracować kartę ewidencyjną zabytku nieruchomego (tzw. „białą” kartę). Również dla nieistniejącego już zespołu dworsko-parkowego w Biestrzynie proponuje się opracowanie jego historii w postaci tzw. „białej” karty.

7.2.2 Proponowane postulaty dotyczące zabytków techniki i zabytków „ruchomych”

Zaleca się utworzenie widoku na most wiszący w Ozimku przy ul. Hutniczej i uwzględnienie jego kompozycji urbanistycznej. Ponieważ most ten jest obecnie najstarszym, czynnym, żeliwnym mostem wiszącym w Europie, należy rozważyć możliwość wystąpienia Gminy Ozimek do Ministra Kultury o uznanie tego mostu za pomnik historii techniki.

Magazyn zbożowy w Szczedrzyku oraz wodociągowa wieża ciśnień w Ozimku, jako jedyne zachowane na terenie gminy obiekty, powinny zostać niezwłocznie zabezpieczone przed dalszym zniszczeniem i dewastacją. Wobec pozostałych obiektów, stanowiących własność prywatną, należy wykorzystać wszelkie dostępne przepisy środki dla nakłonienia właścicieli do przeprowadzenia niezbędnych prac zabezpieczających. Istotną tu może okazać się pomoc władz Gminy w uzyskaniu kredytów (np. hipotecznych) na prace zabezpieczające.

7.2.3 Propozycje dotyczące stanowisk archeologicznych.

W związku z opracowaniem w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek” w 2006 r. na mapie w skali 1:10.000 szczegółowego usytuowania stanowisk archeologicznych nie przewiduje się dodatkowych postulatów, poza granicą strefy „W” – ochrony stanowisk archeologicznych, oznaczonych na mapie „Lokalizacja obiektów zabytkowych i strefy ochrony konserwatorskiej” w skali 1:25.000, stanowiącej załącznik nr 1 do Programu Opieki nad Zabytkami gminy Ozimek z 2008 r.

7.2.4 Propozycje dotyczące zabytkowych zespołów zieleni.

Dla zabytkowych założeń zieleni zaleca się wykonanie „Teczki ewidencyjnej cmentarza” w Ozimku, Biestrzynie, Grodźcu, Krasiejowie, Schodni i Szczedrzyku. Ponadto w stanie dobrym lecz wymagającym zabiegów pielęgnacyjnych i cięć sanitarnych jest dawny park dworski w Biestrzynie, dla którego zaleca się też wykonanie „Teczki ewidencyjnej parku”. Ochroną konserwatorską, przez włączenie do strefy K - ochrony krajobrazu kulturowego - winny zostać objęte dodatkowo:

- siedliska leśne i łąkowe z wałami ekologicznymi w obrębie kompleksów leśnych i ekosystemów łąkowych,
- proponowane użytki ekologiczne „Glinianka”.

Zgodnie z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek” proponuje się objęcie ochroną prawną tych cennych przyrodniczo terenów.

7.3 Zadania wynikające z programu opieki nad zabytkami

Zadania wynikające z projektu przygotowywanej drugiej edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek”.

1. Aktualnie obowiązujący Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miasta Ozimek Schodnia Nowa w granicach administracyjnych, części wsi Schodnia Stara oraz części wsi Antoniów zatwierdzony uchwałą Nr XXXVIII/245/01 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 28 września 2001 r. wymaga aktualizacji.

Obszary dla których gmina zamierza sporządzić lub zmienić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Ozimek,
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Antoniów,
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Schodnia i Nowa Schodnia,
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Krzyżowa Dolina,
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Mnichus.
2. Tereny, dla których obowiązuje sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
 - obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości, (nie wyznaczono granic obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń),
 - obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (w Schodni),
 - obszary przestrzeni publicznej:
 - ulice i place,
 - tereny zieleni (Ozimek – park przy ul. Hutniczej, otoczenie kościoła przy ul. Wyzwolenia i Częstochowskiej),
 - tereny sportu przy ul. Sportowej w Ozimku.
 3. Obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, przewidziane do realizacji w gminie Ozimek. Są one usytuowane na terenie gminy i obejmują głównie następujące zadania:
 - dokończenie realizacji budowy kanalizacji w ramach projektu „Poprawa jakości wody pitnej i uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Ozimek Trias Opolski,
 - budowa nowych dróg lub innych odcinków:

- połączenie drogi krajowej nr 46 z drogą wojewódzką nr 463 prowadzone w śladzie tzw. „Czemplówki” połączenie z ul. Zamoście (wariantowo)
 - połączenie ul. Kolejowej z ul. Dworcową z estakadą nad torami kolejowymi,
 - przedłużenie ul. Waryńskiego do ul. Robotniczej,
 - połączenie ul. Sportowej z ul. Częstochowską dalej do ul. Wyzwolenia (Ozimek)
 - połączenie ul. Klasztornej z ul. Zamoście (Droga Kościelna)
4. Ze względu na brak sporządzonego zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. „Prawo wodne” Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, w projekcie studium uwzględniono obszar szczególnego zagrożenia powodzią rozumiany jako obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat. Głównym kierunkiem działań podejmowanych w zakresie ochrony przeciwpowodziowej powinno być stworzenie sprawnego systemu bezpośrednich zabezpieczeń terenów zainwestowanych przed stratami wskutek zalewów powodziowych (wałów, polderów urządzeń hydrotechnicznych), należy dążyć do stworzenia sprawnego systemu monitoringu zagrożeń i organizacji działań zabezpieczających i ratunkowych w sytuacjach kryzysowych. Wśród podstawowych kierunków mających na celu ochronę przeciwpowodziową istotne znaczenie mają działania urbanistyczno – planistyczne zmierzające do przenoszenia obiektów zagrożonych, wysiedlenia i zmiany sposobu zagospodarowania, a przede wszystkim zdecydowanego ograniczenia wszelkiej zabudowy na terenach zalewowych.
5. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Za obszary wymagające przekształceń uznaje się tereny przemysłowe i składowe oraz poprzemysłowe. Przekształcenia te winny mieć odzwierciedlenie w następujących działaniach:

- modernizacja technologiczna w celu uniknięcia ich uciążliwości środowiskowej;
- uaktywnienie biologiczne terenów niepokrytych sztucznymi nawierzchniami;
- wprowadzenie stref zieleni izolacyjno-krajobrazowej;

Wskazuje się tutaj tereny Huty Małapanew wraz z przyległymi terenami wytwórczo – usługowymi wskazuje się również jako obszar wymagający przekształceń funkcjonalno – przemysłowych.

8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Zakłada się, że zadania określone w gminnym programie opieki nad zabytkami będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

- instrumentów prawnych – wynikających z przepisów ustawowych (np. uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, budowa parków kulturowych, wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów będących własnością gminy, wykonywanie decyzji administracyjnych, np. wojewódzkiego konserwatora zabytków);
- instrumentów finansowych (m.in. finansowanie prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych będących własnością gminy, korzystanie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich oraz dotacje, subwencje, dofinansowania, nagrody, zachęty finansowe dla właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych);
- instrumentów koordynacji (m.in. poprzez realizacje projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego itp., współpraca z ośrodkami naukowymi i akademickimi, współpraca z organizacjami wyznaniowymi w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami);
- instrumentów społecznych (m.in. poprzez działania edukacyjne promocyjne, współdziałanie z organizacjami społecznymi, działania prowadzące do tworzenia miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami);
- instrumentów kontrolnych (m.in. aktualizacja gminnej ewidencji zabytków, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego oraz stanu zachowania dziedzictwa kulturowego).

9. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Kryteria prowadzenia oceny realizacji programu opieki nad zabytkami:

W ramach priorytetu I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy:

- Poziom (w %) wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami.

- Wartość finansowa zrealizowanych kompleksowych programów rewaloryzacji i rewitalizacji oraz liczba (bądź inne mierniki) obiektów poddanych rewaloryzacji w ramach tych programów.
- Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych ww. prace
- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowym.
- Inne.

W ramach priorytetu II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego:

- Poziom (w %) objęcia terenu gminy wykonanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- Liczba utworzonych parków kulturowych.
- Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych.
- Liczba wniosków o uznanie obiektów i obszarów za pomniki historii.
- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Inne.

W ramach priorytetu III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości:

- Liczba opracowanych prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, katalogi typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego).
- Liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy.
- Liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych.
- Liczba opracowanych, wydanych wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, przewodników).
- Liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej.
- Liczba osób zwiedzających muzea, skanseny, izby regionalne itp.
- Liczba szkoleń lub liczba pracowników biorących udział w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego.
- Inne.

10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Informacje o zasadach i kryteriach dotyczących możliwości pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami znajdują się na podanych poniżej stronach internetowych (stan na 2012 r.).

- informacje dotyczące programu operacyjnego „Promesa Ministra Kultury” – www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe” – www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Fundusz wymiany kulturalnej” – www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Kultura 2007–2013 – www.mkidn.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Innowacyjna gospodarka”, projektu nr 6.4. Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym
- www.interreg.gov.pl
- Informacje dotyczące programów operacyjnych „Regionalne programy operacyjne” – www.interreg.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” – www.minrol.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Kapitał ludzki” – www.mrr.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko” – www.mrr.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Europejska współpraca terytorialna” – www.mrr.gov.pl
- Informacje dotyczące programu operacyjnego „Fundusz dla organizacji pozarządowych” – www.funduszngo.pl
- Informacje dotyczące możliwości finansowania przy wykorzystaniu ustawy o partnerstwie publiczno prywatnym www.partnerstwowpublicznoprywatne.info/ustawa_ppp.php
- Inne.

11. Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków

Program opieki nad zabytkami na lata 2008 – 2011 postulował szereg działań, z których jedynie niewielka część została zrealizowana, zaś część jest nadal w toku realizacji.

Najcenniejszym zabytkowym obiektem w gminie jest najstarszy w Europie, czynny żeliwny most wiszący, usytuowany w Ozimku. Obiekt ten w latach 2009 – 2010 został poddany konserwacji za łączną kwotę ponad 3,4 miliona zł. (1.099.599 zł. w 2009 r. i 2.311.078 zł. w 2010 r.).

Również systematycznie są wykonywane Teczki ewidencyjne cmentarzy, zostały już opracowane cmentarze w Ozimku, Krasiejowie, Schodni i Szczedrzyku. Pozostały jeszcze do realizacji cmentarze w Biestrzynie i Grodźcu a także zespół parkowo – dworski w Biestrzynie.

Natomiast nie zostały jeszcze opracowane dokumentacje zespołu dawnego osiedla hutniczego w Jedlicach oraz zadań z zabytków techniki.

Realizacja i finansowanie zadań z zakresu ochrony zabytków przez gminę, zależy od konstrukcji budżetu i planu wydatków inwestycyjnych, które są wskaźnikami dynamicznymi.

Ważne są również zewnętrzne źródła finansowanie, o które gmina będzie aplikować. Ponadto corocznie w budżecie gminy zabezpieczone zostaną środki przeznaczone na dotacje celowe na ochronę zabytków na terenie gminy, nie będących własnością gminy, zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Ozimku Nr XXI/204/12 z dnia 26 czerwca 2012r.

Powyższe zadania, wraz z wynikającymi z niniejszego Programu Opieki nad Zabytkami, winny zostać uwzględnione w planach gminy na lata następne.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Ozimku

Justyna Musbach